

ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรในกองพระราชพิธี
สำนักพระราชวัง

ปริญญานิพนธ์
ของ
สุรสิทธิ์ พิศุทธิ์วชิรา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ

พฤษภาคม 2547

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

นางสาว

ศ 855ด

๑๖

ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรในกองพระราชพิธี
สำนักพระราชวัง

บทคัดย่อ

ของ

สุวิสิทธิ์ พิศุทธิ์วีระ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ
พฤษภาคม 2547

นางสาว

สุรสิทธิ์ พิศุทธิวัชรา. (2547). ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากร
ในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง. ปรินต์งานพิมพ์ วท.ม. (การจัดการ
นันทนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยโรจน์ สายพันธ์ุ,
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร.ท. ดร.ไพบุลย์ อ่อนมั่ง.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความต้องการจัดกิจกรรมนันทนาการของ
บุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นช่วงอายุ 18 - 40 ปี, 41 - 60
ปี และตำแหน่งงานข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว จำนวนทั้งสิ้น 300 คน ซึ่งได้
มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านการจัดการและดำเนินการ

บุคลากรในกองพระราชพิธีสำนักพระราชวัง มีความต้องการจัดกิจกรรม
นันทนาการอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มอายุระหว่าง 18 - 40 ปี ต้องการให้มีระเบียบที่ชัดเจน
มีข่าวสารเผยแพร่และมีการทดสอบทางการประจำปี และช่วงอายุ 41 - 60 ปี ต้องการให้
หน่วยงานทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมนันทนาการ มีการสนับสนุนการจัดตั้งงบประมาณ
และจัดสรรงบประมาณตลอดปี โดยกลุ่มตำแหน่งงานข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว
มีความต้องการให้มีระเบียบชัดเจน มีข้อมูลข่าวสารเผยแพร่ มีการทดสอบสมรรถภาพ จัดระบบ
การใช้สถานที่ และจัดประชุมวิชาการ

2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ

บุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง มีความต้องการการจัดกิจกรรม
นันทนาการอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มอายุระหว่าง 18 - 40 ปี มีความต้องการให้บุคลากรเป็น
ผู้มีความรู้ บุคลากรให้คำแนะนำกิจกรรมและบุคลากรทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์กิจกรรม
นันทนาการ และช่วงอายุระหว่าง 41 - 60 ปี ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาด
มีเจ้าหน้าที่พยาบาล และบุคลากรเป็นผู้มีบุคลิกภาพดี โดยกลุ่มตำแหน่งงานต้องการให้มี
เจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาด บุคลากรคอยแนะนำมีความรู้ความชำนาญ เจ้าหน้าที่ดูแล
รับฝากสิ่งของ และมีเจ้าหน้าที่บริการเบิกจ่าย-อุปกรณ์ ซึ่งลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว
มีความต้องการคล้าย ๆ กัน

3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก

บุคลากรในกองพระราชพิธีสำนักพระราชวัง มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มอายุระหว่าง 18 - 40 ปี มีความต้องการให้มีสถานที่ทำงานของเจ้าหน้าที่เป็นสัดส่วน อุปกรณ์มีมาตรฐานและสถานที่จัดมีมาตรฐาน และช่วงอายุระหว่าง 41 - 60 ปี ต้องการให้มีสถานที่อยู่ในทำเลที่เหมาะสม สถานที่เปลี่ยนเครื่องแต่งกายและสถานที่มีมาตรฐาน โดยกลุ่มข้าราชการ ต้องการให้มีสถานที่ควรอยู่ในทำเลเหมาะสม สถานที่ต้องมีห้องน้ำ สถานที่ควรจำหน่ายอุปกรณ์ และสถานที่มีน้ำดื่ม ลูกจ้างประจำต้องการให้มีสถานที่จัดกิจกรรมได้มาตรฐาน อุปกรณ์มีมาตรฐานและสถานที่เป็นส่วน ลูกจ้างชั่วคราวมีความต้องการคล้ายกัน ยกเว้นสถานที่กลางแจ้ง สถานที่จัดในร่ม

4. ด้านกิจกรรมนันทนาการ

บุคลากรในกองพระราชพิธีสำนักพระราชวัง มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มอายุระหว่าง 18 - 40 ปี มีความต้องการให้ใช้เวลาว่างทำกิจกรรม ต้องการให้องค์กรสนับสนุน และต้องการให้องค์กรจัดกิจกรรม และช่วงอายุระหว่าง 41 - 60 ปี ต้องการเข้าร่วมกิจกรรม ต้องการให้องค์กรสนับสนุน และต้องการให้องค์กรจัดกิจกรรม และในประเภทกิจกรรมโดยรวม ต้องการเที่ยวภูเขา ร่วมงานปีใหม่ กลุ่มอายุ 18 - 40 ปี ต้องการในเรื่องสังสรรค์ประจำปี เที่ยวน้ำตก งานสงกรานต์ โดยกลุ่มตำแหน่งงานข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว ต้องการให้มีองค์กรมีกิจกรรม ต้องการให้องค์กรสนับสนุน ต้องการใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรม ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมคล้าย ๆ กัน และในประเภทกิจกรรม ข้าราชการมีความต้องการในเรื่อง วิ่งเพื่อสุขภาพ วายน้ำ ทะเล ลูกจ้างประจำ มีความต้องการในเรื่องเที่ยวปีใหม่ ทะเล ภูเขา ลูกจ้างชั่วคราวมีความต้องการในเรื่องวิ่งเปี้ยว เทนนิส เทเบิลเทนนิส

THE NEEDS FOR RECREATION ACTIVITIES MANAGEMENT OF THE ROYAL
CEREMONIAL AFFAIRS DIVISION

AN ABSTRACT
BY
SURASIT PISUTHVACHIRA

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Science degree in Recreation Management
at Srinakharinwirot University

May 2004

Surasit Pisuthvachira. (2004). *The Needsss for Recreation Activities Management of The Royal Ceremonial Affairs Division*. Master thesis, M.Sc. (Recreation Management). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University.
Advisor Committee : Asst. Prof. Chairoje Saiphant, Asst. Prof. Dr. Paiboon Onmung.

This thesis aims to study the needs of recreation activities for the royal ceremonial affairs division. Sampling for this study were divided into 2 categories, by age (18 – 40 years and 40 – 60 years) and by career position (government officer, permanent employee and temporary employee). Three hundred samplings were chosen by Stratified Random Sampling method. Tailor-made questionnaires were used to collect all relevant data from the samplings. Then statistic analysis of average ($\bar{X}$) and Standard Deviation (S.D.) were employed to analyze data.

The results of this study were : -

1. Management and Process of recreation activities. All staff in the royal ceremonial affairs division really needs the recreation activities in high level. The needs of management and process of recreation activities can be identified as follows. The samplings age 18 – 40 years needs clear and appropriate rules and regulation, spreading information for activities, and formal annual test. While, the samplings age 41 – 60 years needs public relation for recreation activities, support for budget plan, and yearly budget for recreation activities. Government officer, permanent employee and temporary employee all needs clear and appropriate rules and regulation, spreading information for activities, physical test, arranging location, and preparing for the academic meeting.

2. Recreation staff. All staff in the royal ceremonial affairs division really needs the recreation activities in high level. The needs of recreation staff can be identified as follows. The samplings age 18 – 40 years needs educated staff who can suggest and promote the recreation activities. While, the samplings age 41 – 60 years needs cleaning staff, nurse, and good interpersonal staff. Government officer, permanent employee and temporary employee all needs cleaning staff, educated staff who can assist with activities, store room staff, and staff who can distribute recreation equipments.

3. Location and facility. All staff in the royal ceremonial affairs division really needs the recreation activities in high level. The needs of location and facility can be identified as follows. The samplings age 18 – 40 years needs proper area for recreation staff, standard equipment, and standard locations. While, the samplings age 41 – 60 years needs appropriate locations, exchange rooms, and standard locations. Government officer needs appropriate locations that must have toilets, equipments selling and drinking water. Permanent employee needs standard locations, standard equipment, and proper area. While, temporary employee needs as same as government officer and permanent employee, but they prefer indoor activities.

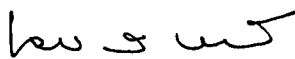
4. Recreation Activities. All staff in the royal ceremonial affairs division really needs the recreation activities in high level. The needs of recreation activities can be identified as follows. The samplings age 18 – 40 years needs to participate in recreation activities in the spare time. They also needs the support from the organization to hold the recreation activities. Types of activities that they needs are yearly meeting, mountain, and New Year celebration. While, the samplings age 41 – 60 years needs yearly meeting, waterfall, and Song-Kran festival. Government officer, permanent employee and temporary employee all needs to participate in recreation activities in the spare time. All of them needs the support from the organization to set up the activities. Government officer needs to take part in running, swimming, and sea. Permanent employee needs New Year celebration, mountain, and sea. While, temporary employee needs, tennis, and table tennis.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรในกองพระราชพิธี
สำนักพระราชวัง

ของ
นายสุรสิทธิ์ พิศุทธิ์วัชริน

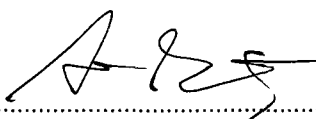
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)
วันที่ ๒๕ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

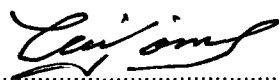
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชัยโรจน์ สายพันธุ์)

ประธาน

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร.ไพฑูลย์ อ่อนมั่ง)

กรรมการ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารมย์ นาวากาญจน์)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ แพน เจียรนัย)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชัยโรจน์ สายพันธ์ุ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร. ไพบุลย์ อ่อนมั่ง ประธานและกรรมการ ควบคุมปริญญานิพนธ์ ตลอดจน ผู้ช่วยศาสตราจารย์แผน เจียรระนัย และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารมณ นาวากาญจน์ กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม อาจารย์รังษี มหาพันธ์ อาจารย์พิศวง มหาพันธ์ ที่ให้คำปรึกษา ให้ข้อคิดเห็นและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้ปริญญานิพนธ์ ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบ ขอบพระคุณอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์เทเวศร์ พิริยะพฤนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พนมศักดิ์ สวัสดิ์พงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวัตี พึ่งโพธิ์ทอง อาจารย์สมควร โพธิ์ทอง คุณนภาพร เล้าสินวัฒนา ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ นายแก้วขวัญ วัชโรทัย เลขาธิการพระราชวัง นายสรราชัย เทียมทวีสิน ผู้ช่วยเลขาธิการพระราชวังฝ่ายพระราชพิธี ที่ให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้วิจัยได้ มีโอกาสในการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้และความคิดให้กว้างไกลเพื่อนำมาใช้ในการทำงาน ให้เกิดศักยภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและบุคลากรกองพระราชพิธี สำนักพระราชวังที่เป็น กลุ่มตัวอย่างซึ่งให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอขอบคุณพี่ เพื่อนและน้อง ทั้งที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และที่กอง พระราชพิธี สำนักพระราชวัง ทุก ๆ ท่านที่คอยให้กำลังใจและช่วยเหลือในการเก็บรวบรวม ข้อมูลจนสำเร็จ

ท้ายสุดนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา พี่น้องทุกคนและบุคคลที่ทำให้ข้าพเจ้า มีวันนี้ คุณศรีไทย (พี่เม้ง) และคุณหอมรัตน์ ที่คอยให้ความรัก ความห่วงใย กำลังใจ และทุนทรัพย์ต่อผู้วิจัยในการศึกษาและทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุรสิทธิ์ พิศุทธิวัชรา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ประชากร.....	3
กลุ่มตัวอย่าง.....	3
ตัวแปรที่ศึกษา.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ.....	5
กิจกรรมนันทนาการ.....	8
ความหมายของนันทนาการ.....	8
ความสำคัญของนันทนาการ.....	10
ประโยชน์ของนันทนาการ.....	11
ประเภทของกิจกรรมนันทนาการ.....	15
หลักการจัดกิจกรรมนันทนาการ.....	18
หน้าที่และความรับผิดชอบ กองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง.....	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	24
งานวิจัยในประเทศ.....	26
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	35
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	35
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
การแปลความหมาย.....	38
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	56
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	56
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง.....	56
วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล.....	56
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
สรุปผลการวิจัย.....	57
อภิปรายผล.....	59
ข้อเสนอแนะ.....	61
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	62
บรรณานุกรม.....	63
ภาคผนวก.....	67
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	81

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกสัดส่วนกลุ่มบุคลากร.....	35
2 จำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	39
3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ด้านการจัดการ และดำเนินการ จำแนกตามช่วงอายุ.....	40
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ จำแนกตามช่วงอายุ.....	42
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามช่วงอายุ.....	43
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ด้านกิจกรรมนันทนาการ จำแนกตามช่วงอายุ.....	45
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ด้านกิจกรรมนันทนาการ จำแนกตามช่วงอายุ.....	46
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ด้านการจัดการ และดำเนินการ จำแนกตามตำแหน่งงาน.....	48
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ จำแนกตามตำแหน่งงาน.....	50
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามตำแหน่งงาน.....	51
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ด้านกิจกรรมนันทนาการ จำแนกตามตำแหน่งงาน.....	53

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ด้านกิจกรรมนันทนาการ จำแนกตามตำแหน่งงาน.....	54
---	----

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
2 ลำดับขั้นตอนความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs).....	6

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมไทยทุกวันนี้ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ ปรับตัวจากสภาพสังคม เกษตรเป็นสังคมอุตสาหกรรมและก้าวสู่ยุคเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วส่งผลต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมให้จำเป็นต้องปรับปรุงตนเองในทิศทางที่สังคมคาดหวังเพื่อความอยู่รอดและดำรงชีพในสังคมอย่างราบรื่น บุคคลที่สามารถเรียนรู้และปรับตัวได้ดีย่อมได้เปรียบบุคคลที่ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงใด ๆ และสังคมในปัจจุบันมีการแข่งขันทางด้านธุรกิจสูงทำให้ทุกคนต้องทำงานแข่งกับเวลา ทำให้มีเวลาในการพักผ่อนน้อยลง เกิดภาวะความเครียด ส่งผลให้สุขภาพกายและจิตไม่ดีทำให้ร่างกายอ่อนแอลงปัญหาของเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมตลอดทั้งยาเสพติด ย่อมเป็นการทำลายทรัพยากรมนุษย์ของชาติทั้งสิ้น คนที่อาศัยอยู่ในสังคมเช่นนี้ย่อมมีความเครียด ดังนั้นรัฐบาลของแต่ละประเทศได้พยายามที่จะหาทางส่งเสริมให้ประชากรได้ร่วมกิจกรรมนันทนาการและออกกำลังกายกันมากขึ้น บริษัทใหญ่ ๆ บางแห่งมีการหยุดทำงานในตอนบ่าย เพื่อให้พนักงานทุกคนได้ร่วมกิจกรรมนันทนาการและออกกำลังกายพร้อม ๆ กัน กับทั้งได้จัดสร้าง “ศูนย์บริหารร่างกาย” ขึ้นเพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้ผลัดเปลี่ยนกันไปพักผ่อน โดยจัดให้มีครูพลศึกษา แพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่คอยควบคุมดูแล ฝึกสอนวิธีการเล่นเกมต่าง ๆ พร้อมทั้งจัดให้มีการบรรยายเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพและอนามัยด้วย เพราะฉะนั้นกิจกรรมนันทนาการจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในสังคมปัจจุบัน ซึ่งทุกคนต้องการการผ่อนคลายจากการทำงาน และภาวะการณต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว เพราะมนุษย์นั้นใช้ทั้งสมองและร่างกายเพื่อทำงาน ถึงแม้จะบริโภคอาหารที่มีคุณค่าแต่หากขาดกิจกรรมนันทนาการเพื่อลดความตึงเครียดแล้ว ก็ยากที่จะมีสุขภาพที่แข็งแรง ต่อสู้กับโรคร้ายและมลภาวะต่าง ๆ ที่มีมากมายในปัจจุบันได้ อย่างไรก็ตามกิจกรรมนันทนาการจะไม่เกิดผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควร หากกิจกรรมนันทนาการนั้นไม่เหมาะสมกับเพศ วัยและสภาวะการทำงาน

นายแก้วขวัญ วัชโรทัย เลขาธิการพระราชวัง (สำนักงาน สรภ. 2543 : 171) บรรยายพิเศษว่า “ พระองค์ท่านรับสั่งว่าต้องใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ หมายถึง พระองค์ตั้งแต่ตื่นบรรทมจนกระทั่งเรานอนหลับ เราหลับไปแล้วแต่ท่านทำงานตลอด ไม่มีพักกลางวัน พักอะไรเลยท่านทำถึงเวลาเป๊ะ เวลาเที่ยงท่านเสวยอาหารกลางวัน ถ้า 4 โมงครึ่งเสวยอาหารว่างก็จะหยุด ประมาณเวลาทุ่มหนึ่งเสวยอาหารค่ำตามเวลาเป๊ะ อยู่กับท่านที่นั่น 5 ปี กระทำพระองค์เป็นตัวอย่าง ฉะนั้นเราชาวซึ่งในพระมหากษัตริย์คุณอย่างสูง”

ในการดำเนินชีวิตของคนเรานั้นนอกจากการใช้เวลาประกอบภารกิจแล้ว ในเวลาว่างก็มีสิ่งต้องทำ อาจจะทำนอน ใช้เวลาในการรับประทานอาหาร อาบน้ำ ที่จำเป็นก็คือ ใช้เวลาว่างเพื่อ

นันทนาการแต่คุณลักษณะที่ดีที่สุดที่ทำได้ยาก คือ ขณะที่ประกอบภารกิจการทำงานดำเนินไปก็สามารถมีการนันทนาการควบคู่กันไป ซึ่งดูเหมือนเป็นนิสัยที่ทำได้ยาก เพราะถูกมองว่าอาจเกิดผลเสียหายต่อการทำงานไม่ใช้เวลาของความสนุก แต่คนไทยมีคุณลักษณะนิสัยอย่างนี้อยู่ในสายเลือด สืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษ ทำให้ไม่เคร่งเครียด ร่าเริง แจ่มใส สนุกสนาน เมื่อสบายใจทำให้ยิ้มได้ ประเทศไทยจึงได้รับชื่อว่า สยามเมืองยิ้ม หรือดินแดนแห่งความยิ้มแย้มแจ่มใส (Land of Smiles) ดังนั้น

นันทนาการ คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่สร้างความสัมพันธ์กับสภาวะหรือสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล นันทนาการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงออกซึ่งความพอใจตามความต้องการ จึงควรมีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเจริญงอกงามทั้งกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา นันทนาการควรเป็นกิจกรรมที่ทำในเวลาว่างด้วยความสมัครใจ ทำด้วยความสนุกสนานและเพลิดเพลินถูกต้องตามกฎหมายประเพณี และวัฒนธรรม (เอนก หงษ์ทองคำ 2542 : 2) ทุกคนไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่จะทำงานหนักเบาแตกต่างกันย่อมจะต้องมีกิจกรรมนันทนาการด้วยกันทั้งสิ้น และมีความแตกต่างกันตามลักษณะงานของคน

กองพระราชพิธีเป็นหน่วยงานหนึ่งใน 14 กองของสำนักพระราชวัง มีอำนาจหน้าที่คอยถวายความสะดวก ความปลอดภัยแด่พระมหากษัตริย์ และบรมวงศานุวงศ์ จัดงานและปฏิบัติงานพระราชพิธี รัฐพิธี การพระราชกุศลต่าง ๆ ตลอดจนงานเสด็จพระราชดำเนิน และจัดส่งของเครื่องใช้ในการพิธี ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสิ่งของเครื่องใช้ในการพิธี เครื่องราชสักการะ และปฏิบัติในการพระราชพิธี การกุศล รัฐพิธี งานเฝ้าฯ งานเสด็จพระราชดำเนินและงานในโอกาสต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด รวมถึงออกหมายกำหนดการ หมายรับสั่ง และหนังสือติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมพิจารณาเกี่ยวกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องในการตรวจและตกแต่งสถานที่ที่จะเสด็จฯ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ดูแลบูรณะซ่อมแซมเครื่องราชภัณฑ์ ราชูปโภค ตลอดจนปูชนียวัตถุต่าง ๆ อันเป็นของพระมหากษัตริย์ ปฏิบัติหน้าที่ในการพระศพ และศพที่ได้รับประทานเครื่องประกอบเกียรติยศ ซึ่งลักษณะงานที่กล่าวมาข้างต้น เป็นงานที่ต้องใช้ความละเอียดรอบคอบและต้องมีความพร้อมในการทำงานตลอด 24 ชั่วโมง การทำงานจะต้องถูกต้องและต้องมีข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติงานให้น้อยที่สุด รวมถึงสภาพแวดล้อมที่ไม่สามารถอำนวยความสะดวกการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้มีร่างกายและสุขภาพที่สมบูรณ์ซึ่งจะทำให้มีศักยภาพในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะถูกจำกัดด้วยกฎระเบียบแบบแผนและภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นเวลาที่ไม่แน่นอน ทำให้บุคลากรในกองพระราชพิธีไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการเท่าที่ควร จากสภาพปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามและพูดคุยกับบุคลากรในกองพระราชพิธี พบว่าบุคลากรต้องการกิจกรรมนันทนาการ และต้องการให้มีการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และเป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพและสุขภาพอันดีซึ่งกันและกันในหน่วยงาน จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะ

ศึกษาความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักงานพระราชวัง เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนาบุคลากร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักงานพระราชวัง

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาทำให้ทราบความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักงานพระราชวังเพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการจัดกิจกรรมนันทนาการให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักงานพระราชวัง

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักงานพระราชวัง ปี พ.ศ. 2546 จำนวน 454 คน (ข้อมูลจากฝ่ายธุรการ)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักงานพระราชวัง ได้มาโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) ที่จำนวนประชากร 454 คน ได้จำนวน 210 คน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะเก็บข้อมูล 300 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ อายุ ตำแหน่งงาน

ตัวแปรตาม คือ ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความต้องการ หมายถึง ความประสงค์ที่จะขอรับบริการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนันทนาการและประเภทของกิจกรรมนันทนาการด้านต่าง ๆ ของบุคลากรกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง

ด้านการจัดการและดำเนินการ

ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ

ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านกิจกรรมนันทนาการ

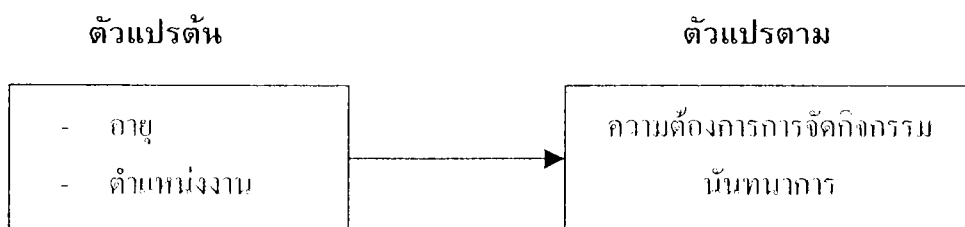
บุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ในงบประมาณ ปี พศ.2546

การจัดกิจกรรมนันทนาการ หมายถึง การดำเนินการให้มีกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลเข้าร่วมในช่วงเวลาว่างโดยไม่มีการบังคับหรือเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ แล้วผลก่อให้เกิดการพัฒนา รวมทั้งความสุข สนุกสนานและเป็นกิจกรรมที่สังคมยอมรับ

ตำแหน่งงาน หมายถึง ตำแหน่งงานของบุคลากรกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง โดยแบ่งเป็น ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว

อายุ หมายถึง อายุของบุคลากรซึ่งเป็น ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว โดยแบ่งออกเป็น 2 ช่วงอายุ คือ อายุ 18 – 40 ปี 41 – 60 ปี ซึ่งปฏิบัติงานในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากร
ในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยดังนี้

- 1 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ
- 2 กิจกรรมนันทนาการ
  - 2.1 ความหมายของนันทนาการ
  - 2.2 ความสำคัญของกิจกรรมนันทนาการ
  - 2.3 ประโยชน์ของกิจกรรมนันทนาการ
  - 2.4 ประเภทของกิจกรรมนันทนาการ
- 3 หลักการจัดกิจกรรมนันทนาการ
- 4 หน้าที่และความรับผิดชอบ กองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
  - 5.2 งานวิจัยในประเทศ

แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

1. ทฤษฎีความต้องการตามหลักการของมาสโลว์ (Maslow) ซึ่งได้เสนอไว้ว่า ความต้องการของบุคคลนั้นเกิดขึ้นอยู่เสมอไม่มีที่สิ้นสุด และถ้าความต้องการนั้นได้รับการตอบสนองแล้วก็จะเกิดความต้องการใหม่ขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้นความต้องการของบุคคลจึงเป็นลำดับขั้นซึ่งมาสโลว์ (Maslow, 1970 : 80 - 92) ได้แบ่งความต้องการออกเป็น 5 ขั้นตอนคือ

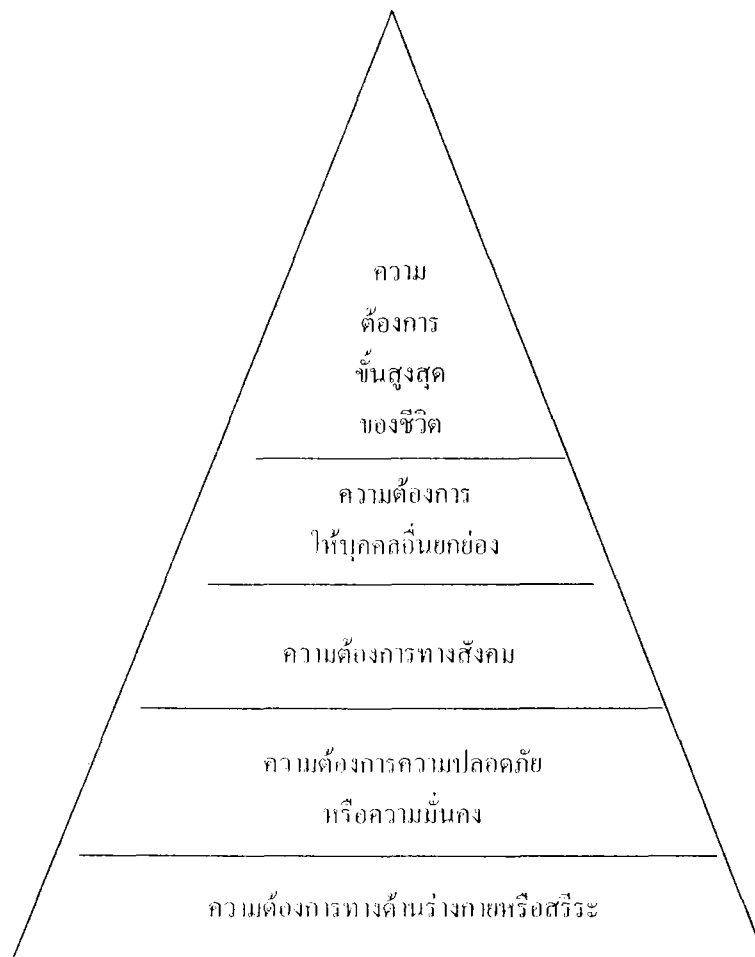
- ความต้องการด้านร่างกายหรือสรีระ (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (Basic Needs) เป็นความต้องการที่ติดตัวเรามาตั้งแต่เกิด เช่น ความต้องการอาหาร อากาศ น้ำ ความต้องการเหล่านี้ต้องได้รับการตอบสนองก่อน ความต้องการจึงจะเข้าไปสู่ขั้นต่อไป

- ความต้องการความปลอดภัยหรือความมั่นคง (Safety Needs or Security) ความต้องการนี้เกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองในด้านร่างกาย แล้วก็ต้องการความปลอดภัยความมั่นคงให้แก่ตนเองหรือครอบครัว

- ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เมื่อความต้องการในขั้นที่ 1 และ 2 ได้รับการตอบสนองแล้ว บุคคลก็จะเริ่มมีความต้องการทางสังคม เช่น ต้องการมิตรเพื่อน ต้องการให้คนอื่นยอมรับเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่ม

- ความต้องการให้บุคคลอื่นยกย่อง (Esteem Needs or Ego Needs) เมื่อบุคคลเข้าไปอยู่ในกลุ่มแล้วก็ต้องการให้ตนเองมีความสำคัญ มีความเชื่อมั่นและทำให้บุคคลอื่นคล้อยตาม ยอมรับนับถือและต้องการให้ตนเองดูเด่นกว่าบุคคลอื่นในสังคม

- ความต้องการขั้นสูงสุดของชีวิต (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ คือ ความต้องการไปสู่ความสำเร็จที่ตนเองปรารถนา ความต้องการนี้บุคคลแต่ละคนจะมีความต้องการที่แตกต่างกันไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ภาพประกอบ 2 ลำดับขั้นตอนความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs)

2. ทฤษฎีความต้องการของเมอร์เรย์ (Murray) ซึ่งเมอร์เรย์ (Murray, 1964 : 118) มีความเชื่อว่าความต้องการเป็นสิ่งที่เกิดขึ้น เนื่องจากสภาพร่างกายและสภาพทางจิตใจ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

- ความต้องการที่จะเอาชนะด้วยการแสดงออกทางความก้าวร้าว เป็นความต้องการที่จะเอาชนะผู้อื่น เอาชนะต่อสิ่งต่างขัดขวางทั้งปวงด้วยความรุนแรง

- ความต้องการที่จะเอาชนะฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ เป็นความต้องการที่จะฟันฝ่าอุปสรรคความล้มเหลวต่าง ๆ ด้วยการสร้างความพยายามขึ้นมา
- ความต้องการที่จะยอมแพ้ เป็นความต้องการที่จะยอมแพ้ ยอมรับผิดยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์ หรือยอมรับการถูกลงโทษ
- ความต้องการที่จะป้องกันตนเอง เป็นความต้องการที่จะป้องกันตนเองจากคำวิพากษ์วิจารณ์การตำหนิติเตียน ซึ่งเป็นการป้องกันทางด้านจิตใจ พยายามหาเหตุผลมาอธิบายการกระทำของตน มีการป้องกันตนเองเพื่อให้พ้นผิดจากการกระทำต่าง ๆ ทั้งปวง
- ความต้องการเป็นอิสระ เป็นความต้องการที่จะปรารถนาจะเป็นอิสระจากสิ่งกีดขวางที่ทั้งปวงต้องการที่จะต่อสู้ดิ้นรนเพื่อเพื่ออิ้วมเป็นตัวของตัวเอง
- ความต้องการความสำเร็จ เป็นความต้องการที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ที่ยากลำบาก ให้ประสบความสำเร็จ หรือพยายามเอาชนะอุปสรรคทั้งปวง เพื่อให้การทำงานของตนประสบความสำเร็จ ซึ่งเพศชายจะมีระดับความต้องการความสำเร็จมากกว่าเพศหญิง
- ความต้องการสร้างมิตรภาพกับบุคคลอื่น เป็นความต้องการที่จะทำให้ผู้อื่นรักใคร่ต้องการรู้จัก หรือมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น
- ความต้องการความสนุกสนาน เป็นความต้องการที่จะแสดงความสนุกสนาน ต้องการหัวเราะ เพื่อการพักผ่อนคลายความตึงเครียด มีการพักผ่อนหอนใจ มีการเล่นเกมกีฬา เป็นต้น
- ความต้องการแยกตนเองออกจากผู้อื่น บุคคลมักจะมี ความปรารถนาในการที่จะแยกตนเองออกจากผู้อื่น ไม่มีความรู้สึกยินดีร้ายกับบุคคลอื่น ต้องการเมินเฉยจากผู้อื่น
- ความต้องการความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น เป็นความต้องการให้ผู้อื่นมีความสนใจเห็นอกเห็นใจ มีความสงสารในตนเอง เป็นต้น
- ความต้องการที่จะให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เป็นความต้องการเข้าร่วมในการทำกิจกรรมกับบุคคลอื่น โดยให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลที่ไม่สามารถจะช่วยเหลือตนเองได้
- ความต้องการที่จะสร้างความประทับใจในตนเองให้กับผู้อื่น เป็นความต้องการที่จะให้บุคคลอื่นได้เห็นได้ยินเกี่ยวกับเรื่องราวของตน
- ความต้องการมีอิทธิพลเหนือคนอื่น เป็นความต้องการให้บุคคลอื่นมีการกระทำตามคำสั่งตน ทำให้เกิดว่าตนมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น
- ความต้องการที่จะยอมรับนับถือผู้อาวุโสกว่า เป็นความต้องการที่ยอมรับนับถือผู้ที่อาวุโสกว่าด้วยความยินดี รวมทั้งนิยมชมชื่นในบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือช่วยเหลือกับบุคคลดังกล่าวด้วยความยินดี
- ความต้องการหลีกเลี่ยงจากอันตราย เป็นความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดทางด้านร่างกาย

- ความต้องการหลีกเลี่ยงความรู้สึกล้มเหลว เป็นความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงให้พ้นจากอันตรายทั้งปวง
- ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงจากการที่จะถูกตำหนิหรือลงโทษ เป็นความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงการลงโทษด้วยการคล้อยตามกลุ่มหรือยอมรับคำสั่งเพราะกลัวถูกลงโทษ
- ความต้องการที่จะรักษาชื่อเสียง เป็นความต้องการที่จะรักษาชื่อเสียงของคนที่อยู่ไว้จนสุดความสามารถ
- ความต้องการให้ตนเองมีความแตกต่างจากบุคคลอื่น เป็นความต้องการที่จะกระทำให้ตนเองไม่เหมือนกับบุคคลอื่น

กิจกรรมนันทนาการ

ตามความจริงมีมานานพร้อม ๆ กับการพลศึกษาแล้ว เพราะนันทนาการเป็นสิ่งสำคัญจำเป็นสำหรับชีวิตมนุษย์ ในสมัยโบราณ มนุษย์ต้องหาเลี้ยงชีพ ป้องกันศัตรูผจญภัยกับสัตว์ป่าเพื่อการดำรงชีวิตของตนเองและหมู่คณะ ฉะนั้นจะเห็นได้ว่า ต้องมีการล่าสัตว์ ฝึกหัดยิงธนู ปีนต้นไม้ ปีนเขา ใช้หอกแหลนหลาวทำการล่าสัตว์ นอกจากนั้นต้องใช้อาวุธต่าง ๆ ที่ทำขึ้นด้วยมือเพื่อป้องกันและต่อสู้ศัตรู และสัตว์ร้าย แต่ในเวลาว่าง (เวลาที่ไม่ได้ออกไปประกอบอาชีพ) ก็ได้จัดมีการแข่งขันพุ่ง ขว้าง ปา ทุ่ม หรือยิงธนู เพื่อฝึกหัดฝีมือให้เกิดความแม่นยำให้แก่ตนเอง และนอกจากนี้ต้องการให้มีร่างกายกำลังแข็งแรงและเพื่อความสนุกสนานอีกด้วย จะเห็นได้ว่ากิจกรรมดังกล่าว มิได้เป็นกิจกรรมที่จัดบริการขึ้นโดยตรงดังในปัจจุบัน แต่เป็นกิจกรรมที่ต้องแสวงหาเอาเองทางอ้อมซึ่งมีองค์ประกอบหลายด้านและได้จำแนกออกมาคือ

ความหมายของนันทนาการ

พระยาอนุমানราชชน หรือนามปากกา “เสฐียรโกเศศ” ได้บัญญัติศัพท์ “นันทนาการ” ในปี พ.ศ. 2507 ซึ่งเป็นคำสนธิระหว่าง “นันทน” กับ “อาการ” หมายถึง ความ สนุกสนาน รื่นเริง แทนคำ “สันทนาการ” ซึ่งมีมานานแล้ว (สมบัติ กาญจนกิจ. 2533 : 10)

“นันทนาการ” ซึ่งเป็นคำที่ได้รับการยอมรับจากผู้ทรงคุณวุฒิทางภาษาศาสตร์ว่ามีความหมายตรงตามลักษณะวิชา ลักษณะกิจกรรมมากกว่า คำว่า “สันทนาการ” ซึ่งเป็นคำเดิมแต่ในปัจจุบันคำทั้งสองยังคงใช้ในทางวิชาการ ทางราชการ และทางสังคมทั่วไป

นันทนาการ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Recreation ซึ่งมาจากศัพท์คือ Re และ Create แปลว่า สร้างขึ้นมาใหม่ หมายถึง การทำให้สดชื่น เสริมสร้างพลังงานขึ้นมาใหม่

อีกนัยหนึ่ง นันทนาการ ซึ่งในภาษาอังกฤษ Recreation มีรากศัพท์จากภาษากรีกคือ Re-Cre-Are ซึ่งหมายถึง กิจกรรมของเยาวชนและผู้ใหญ่ (สมบัติ กาญจนกิจ. 2533 : 10-12)

ผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของนันทนาการไว้ดังนี้ (จันทร์ ผ่องศรี. 2525 : 14 - 15)

ดร.จอห์น ฟินเลย์ (Dr. John Finley) กล่าวว่า นันทนาการมีความหมายรวมถึง การเล่น การแสดงออกในกิจกรรม การเล่นกีฬา การฟังและเล่นดนตรี การเล่นเกม รวมไปถึง กิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดความพอใจ สร้างสรรให้เกิดความสุขและความยินดีในชีวิต

ดร.ชาลส์ เค ไบรท์บิล (Dr. Charles K. Brightbill) กล่าวว่า นันทนาการ คือ กิจกรรมที่บุคคลเข้าร่วมด้วยความสมัครใจในเวลาว่างด้วยความพอใจ ด้วยความยินดี โดยมีแรงจูงใจเป็นพื้นฐาน

นูเมเยอร์ (Neumeyer) กล่าวว่า นันทนาการคือกิจกรรมที่บุคคลหรือกลุ่มคนแสวงหา ความสนุกสนานเพลิดเพลินในเวลาว่าง การกระทำนั้นเป็นอิสระและได้รับความสุขจากการกระทำ

รังสฤษฎ์ เสรีวุฒิชัย (2534 : 20) ได้ให้ความหมายของ นันทนาการ หมายถึง กิจกรรมที่กระทำในเวลาว่าง โดยความสมัครใจเป็นหลัก ไม่มีการบังคับและได้รับความพึงพอใจ เพลิดเพลินจากกิจกรรมนั้น ๆ ทั้งนี้กิจกรรมที่กระทำต้องเป็นพึงประสงค์ของสังคม ไม่เป็นไปในทางอบายมุข

สมบัติ กาญจนกิจ (2535 : 14) นันทนาการ หมายถึง กิจกรรมหรือประสบการณ์ในช่วง เวลาว่าง โดยที่ผู้ที่เข้าร่วมด้วยความสมัครใจ เพื่อก่อให้เกิดความพึงพอใจ ความสุขใจและแรง ความคิดสร้างสรรค์รวมทั้งเพื่อให้บุคคลได้คุณค่าทางสังคม พัฒนาทางอารมณ์ที่เกี่ยวข้อง

จรินทร์ ธานีรัตน์ (2519 : 21) นันทนาการ หมายถึง เรื่องของกิจกรรม ที่กระทำในเวลา ว่าง โดยใช้ความสมัครใจเป็นหลัก ไม่มีการบังคับ และได้รับความพึงพอใจและเพลิดเพลินใจจาก กิจกรรมนั้นเป็นหลัก

ฟอง เกิดแก้ว (2532 : 14) กล่าวว่านันทนาการ เป็นกิจกรรมที่มีความใกล้ชิดกับการ พหศึกษาสามารถพัฒนาบุคคลที่เล่นนันทนาการให้เป็นบุคคลที่มีสุขภาพกายและจิตใจดี มีประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นอย่างมีความสุข เพราะเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียดทั้งตนเอง และเพื่อนร่วมงานหรือร่วมกิจกรรม

บรรจง คณะวรรณ (2532 : 31) กล่าวว่านันทนาการ หมายถึง การเข้าร่วมทำ กิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งในช่วงที่มีเวลาว่างจากงานประจำ หรือการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งที่ ตนเองมีความสนใจขณะมีเวลาว่าง เพื่อเพิ่มทักษะ ประสบการณ์และการเข้าทำกิจกรรมนั้นก็ เป็นไปด้วยความสมัครใจ เป็นการทำงานที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือสร้างสรรค์งานขึ้นมาใหม่หรือเป็น การเข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อลดเวลาว่างที่ตนเองมีให้น้อยลง เป็นการลดความเครียด ทั้งทางกายและทางอารมณ์ให้หมดหรือน้อยลง กลับเป็นคนใหม่ที่มีพลัง มีความ สดชื่นที่เต็มไปด้วยพลังพร้อมจะทำงานหรือเผชิญโชคต่อไป

ความสำคัญของกิจกรรมนันทนาการ

นันทนาการเป็นปัจจัยที่สำคัญ และจำเป็นอย่างหนึ่งของชีวิต โดยเฉพาะในสภาพสังคมปัจจุบันที่ก้าวสู่ความเป็นนิคส์ ซึ่งตามปกติบุคคลจะใช้เวลาการทำงาน หรือศึกษาเล่าเรียน 8 - 10 ชั่วโมง ใช้เวลาปฏิบัติหน้าที่ภารกิจประจำวัน เวลารับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ และช่วงเวลาคีรีดะ ดังนั้น คนเราจึงมีเวลาว่างประมาณ 2-4 ชั่วโมง กิจกรรมนันทนาการ จึงมี บทบาทสำคัญที่ช่วยพัฒนาทางด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม การเข้าร่วมบุคคลได้เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ เนื่องจากแรงจูงใจหรือ พฤติกรรมของคน ซึ่ง สมบัติ กาญจนกิจ (2535: 15 - 17) ได้สรุปไว้ว่า พฤติกรรมของคนที่เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการได้แก่

1. พฤติกรรมพื้นฐานทางสังคม (Social Behaviors) กิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มการวางมโนทัศน์สัมพันธ์ของบุคคล เช่น กิจกรรมการเดินร่ำ งานปาร์ตี้ การเยี่ยมญาติและเพื่อนฝูง ฯลฯ
2. พฤติกรรมเกี่ยวข้องกับผูกพัน (Associative Behaviors) กิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมผู้ที่มีส่วนร่วม หรือสมาชิกให้มีความผูกพันกัน สนใจร่วมกัน เช่น กลุ่มผู้สะสมแสตมป์ กลุ่มสะสมอัญมณี กลุ่มอนุรักษ์สัตว์ดึกดำบรรพ์
3. พฤติกรรมเชิงแข่งขัน (Competitive Behaviors) กิจกรรมนันทนาการที่ช่วยส่งเสริมสภาพการแข่งขันทัน การประกวดหรือทดสอบความสามารถ กิจกรรมท้าทายใฝ่สัมฤทธิ์ของมนุษย์ เช่น เกมกีฬา การประกวดความสามารถศิลปหัตถกรรม
4. พฤติกรรมเสี่ยงอันตรายทำลายความสามารถ (Risk-Taking Behaviors) กิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมความสามารถหรือ พิสูจน์ความสามารถเพื่อความบันเทิง เช่น การแข่งขันทัน แข่งเรือ กระโดดร่ม เครื่องร่อน กีฬาไต่เขา ผจญภัยกับธรรมชาติที่ไม่ได้พัฒนา
5. พฤติกรรมบุกเบิกค้นหา (Exploratory Behaviors) กิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมการบุกเบิก ค้นคว้า ได้แก่ การท่องเที่ยวพักผ่อนการสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติ การเดินป่า การไต่เขา การผจญภัยได้น้ำ การผจญภัยในวัฒนธรรมใหม่ เป็นต้น
6. พฤติกรรมทดแทน หรือสร้างเสริม (Vicarious Behaviors) กิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมการอ่าน ฟุต เขียนในวรรณกรรม ช่วยเสริมสร้างความรู้สึกร่วม และประสบการณ์ที่ทดแทน รวมทั้งรายการโทรทัศน์ การแสดงละคร นาฏศิลป์และศิลปกรรม เป็นต้น
7. สิ่งกระตุ้นทางประสาทสัมผัส (Sensory Stimulation) กิจกรรมนันทนาการทางสังคมและนันทนาการพิเศษต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะส่งเสริมกิจกรรมสังสรรค์ สนุกสนาน การแสดงคอนเสิร์ตช่วยกระตุ้นประสาทสัมผัสอารมณ์ และรวมทั้งแสงเสียง
8. การแสดงออกทางร่างกาย (Physical Expression) กิจกรรมประเภทเกมกีฬา การเดินร่ำ กิจกรรมเข้าจังหวะ ถือเป็นกิจกรรมการแสดงออกทางกาย

ดังนั้นนันทนาการเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ในยุคปัจจุบันอย่างมาก ทั้งนี้ เพราะ ความเจริญทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิทยาการต่าง ๆ โอกาสที่คนจะใช้แรงงานจึงลดน้อยลง ยิ่งมีเครื่องทุ่นแรงก็มีเวลาว่างมากขึ้น นันทนาการจึงมีความสำคัญดังต่อไปนี้ (จรินทร์ ธานีรัตน์. 2528 : 59 - 64)

1. ความสำคัญสำหรับบุคคล โดยบุคคลแต่ละคนมีสิทธิที่จะใช้เวลาว่างของตน ในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการเพื่อประโยชน์แก่ตนเอง
2. ความสำคัญสำหรับครอบครัว โดยมูลฐานของกระแสหรือแบบของกิจกรรม นันทนาการที่ดีย่อมเกิดตั้งแต่เด็ก ดังนั้น บ้านซึ่งมีบิดามารดา เป็นผู้นำนันทนาการคนแรกของเด็ก กิจกรรมต่าง ๆ ที่บิดามารดาทำเป็นการฝึกให้เด็กมีนิสัยหรือทัศนคติในการใช้เวลาไปใน ทางที่เกิดประโยชน์ ไม่ก่อให้เกิดปัญหาเยาวชน ถ้าบุคคลของครอบครัวมีสุขภาพดีมีความมั่นคง ประเทศชาติก็เป็นปึกแผ่นมั่นคงตามไปด้วย
3. ความสำคัญสำหรับกลุ่มหรือคณะ โดยกิจกรรมนันทนาการเป็นเครื่องมือสื่อให้ บุคคลได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อันจะทำประโยชน์ให้แก่สังคม
4. ความสำคัญของชุมชน ชุมชนที่ดีควรจัดให้มีสถานที่บริการทางนันทนาการ เพื่อประชาชนนั้น ๆ ได้พักผ่อนหย่อนใจ ผ่อนคลายความเครียด ทำให้เขาเฟลิดเฟลิน มีความสุข ความพอใจในชีวิต พร้อมทั้งจะดิ้นรนเพื่อเผชิญกับปัญหาชีวิตประจำวันต่อไปอีก
5. ความสำคัญสำหรับประเทศชาติ ชาติจะมั่นคงและพัฒนาไปได้ไม่ว่าจะทั้งด้าน เศรษฐกิจ การเมืองและสังคม ย่อมเป็นผลสืบเนื่องมาจากประชาชนมีสุขภาพดี มีสมรรถภาพ ทางกายและใจที่ดี นั่นคือคนต้องรู้จักใช้เวลาพักผ่อนในทางนันทนาการ
6. ความสำคัญสำหรับนานาชาติ นันทนาการมีบทบาทสำคัญในอันที่จะ ส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชาติ โดยการเข้าร่วมในกิจกรรมนันทนาการ วัฒนธรรม วรรณกรรมพื้นเมือง แลกเปลี่ยนความคิด ส่งผลให้ลดความขัดแย้งในปัญหาระหว่างประเทศ ดังเช่นปัจจุบันได้มีสมาคมนันทนาการแห่งโลก ดำเนินเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ความสำคัญของกิจกรรมนันทนาการและประเภทของกิจกรรมนันทนาการมีมากมาย ซึ่งแต่ละ คนต่างก็เลือกทำกิจกรรมเหล่านั้นตามความต้องการที่หลากหลาย และความต้องการเหล่านั้น แปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์

ประโยชน์ของนันทนาการ

นันทนาการคือ กิจกรรมที่บุคคลเข้าร่วมด้วยความสมัครใจในเวลาว่าง เพื่อความ รื่นเรริงบันเทิงใจ เพื่อการดำรงชีพอย่างผาสุก และสามารถประกอบอาชีพการงานอย่างมี ประสิทธิภาพในการดำรงชีพในยุคสมัยใหม่ บ้านเมืองเจริญขึ้น เครื่องจักรทำงานแทนคน มีเวลาว่างมากขึ้น การครองชีพ ระบบสังคมสลับซับซ้อนมากขึ้น บุคคลมีเวลาว่างมากขึ้น ฉะนั้นการนันทนาการจึงมีความสำคัญและให้ประโยชน์ช่วยขจัดปัญหานี้ได้เป็นอย่างดี ดังจะ กล่าวประโยชน์ของนันทนาการดังต่อไปนี้คือ

1. รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ คนเรามีเวลาทำงาน เวลานอน เวลาทำกิจกรรมประจำ และจะมีเวลาว่างเหลืออยู่อีกประมาณวันละ 5-7 ชั่วโมง ถ้าใน 1 สัปดาห์ 1 เดือน และใน 1 ปี บุคคลเหล่านี้จะมีเวลาว่างหลายชั่วโมงทีเดียว เวลาดังกล่าวนี้สามารถนำไปใช้ในทางให้เกิดประโยชน์ด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการจะได้ประโยชน์ต่อสังคมยิ่งขึ้น แทนที่จะปล่อยไปโดยเปล่าประโยชน์หรือใช้ไปในทางอบายมุข

2. ช่วยให้กรรมกรได้พักผ่อน นันทนาการช่วยให้คนในโรงงาน บริษัท และองค์กรต่าง ๆ ได้มีโอกาสผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อย ได้มีเวลาร่วมสนุกสนาน มีการจัดดนตรี งานเลี้ยง งานรื่นเริง แข่งขันกีฬาภายในระหว่างแผนกหรือฝ่ายต่าง ๆ ของ โรงงาน หรือบริษัท

3. ช่วยส่งเสริมสุขภาพจิต ดังกล่าวแล้วว่าสังคมปัจจุบันซับซ้อน ค่าครองชีพสูง ปัญหาในชีวิตมากมายคนไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ มีความวิตกกังวลในเรื่องต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้เป็นหนทางนำไปสู่โรคจิตอย่างง่ายตายคนที่ประกอบกิจกรรมนันทนาการทำให้มีสุขภาพดี แจ่มใส ปราศจากความกังวลใด ๆ ปัญหาโรคจิตหมดไป นอกจากนั้นยังสามารถช่วยแก้ไขคนที่เป็โรคจิตได้ด้วย ถ้าเราไปเยี่ยมโรงพยาบาลที่บำบัดโรคจิต เราจะเห็นคนเป็นโรคจิตอย่างอ่อนนึ่งทำการฝีมือ จักสาน นั่นคือให้คนเหล่านั้นผลิตเพลินกับกิจกรรมนันทนาการ อย่าให้มีความคิดฟุ้งซ่าน เป็นการแก้โรคจิตได้ด้วย

4. ช่วยป้องกันอาชญากรรมและความประพฤติเกเรของเด็ก ปัจจุบันนี้ปัญหาวัยรุ่นเป็นปัญหาที่มีความสำคัญมาก เด็กเหล่านี้ประพฤติผิดไปในทางลักขโมย ก่ออาชญากรรม ทะเลาะวิวาท หนีโรงเรียน สูบบุหรี่ ดิตยาเสพติด ทำความก่อความสงบสุขของสังคม สาเหตุสำคัญสาเหตุหนึ่งคือ การไม่รู้จักรู้ใช้เวลาว่างในทางนันทนาการ เมื่อมีเวลาว่างแต่ใช้ในทางที่ดีไม่เป็น ก็หันไปใช้เวลาว่างในทางชั่ว ความจริงเราทราบจากทฤษฎีการเล่นว่า เด็กวัยรุ่นนี่ยอยากแสดงตนออกให้ปรากฏแก่เพื่อนฝูง หรือต่อฝูงชน ฉะนั้นกิจกรรมนันทนาการจึงช่วยขจัดปัญหานี้ได้อย่างดี เช่น ให้แสดงออกทางการกีฬา และกิจกรรมนันทนาการ เป็นต้น

5. ช่วยบำรุงขวัญความแข็งแรงและความอดทนของทหาร นันทนาการทำให้ทหารมีร่างกายแข็งแรงและรื่นเริง สนุกสนานอยู่เสมอ ไม่ว่าจะในยามสงบหรือยามสงครามทหารจะได้ยินแต่เสียงระเบิด เสียงปืน ทำหน้าที่เหน็ดเหนื่อยในการฝึกและสงคราม เมื่อพักผ่อนก็ต้องมีกิจกรรมตอบสนอง เช่น สงครามเกาหลี สงครามเวียดนามเราเคยได้ยินว่า อดีตดาราภาพยนตร์ ดาราตลกไปแสดงให้ความบันเทิงแก่ทหารสหประชาชาติในประเทศเหล่านี้ เพื่อบำรุงขวัญ บำรุงน้ำใจให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่เหล่าทหารให้เกิดมีกำลังใจดี มีความกล้าหาญพร้อมที่จะรบ นอกจากนี้กีฬาต่าง ๆ ก็มีความจำเป็นไม่น้อยสำหรับทหาร ในอันที่จะส่งเสริมบำรุงให้มีพละนาถัสมบุรณ์หรือสมรรถภาพทางกายที่ดีอยู่เสมอ นันทนาการจึงมีความจำเป็นยิ่ง

6. ส่งเสริมให้เกิดความสุข ความพอใจ ผู้ที่จะร่วมในกิจกรรมนันทนาการชนิดใดนั้นย่อมได้เลือกเฟ้นแล้ว เขาย่อมพอใจในกิจกรรมนั้น ๆ แล้ว เพราะฉะนั้นผลที่ได้รับทำให้เขามีความสุขสดชื่นเปลิดเพลินสนุกสนาน พอใจในชีวิต และสังคมยิ่งขึ้น

7. กิจกรรมนันทนาการช่วยให้คงความปลอดภัยแก่สังคม ประชาชนในนครหลวง ย่อมอยู่กันหนาแน่น ที่อยู่อาศัยไม่เพียงพอ ไม่มีที่ว่างใช้สำหรับเล่นสำหรับพักผ่อน สนามเด็กเล่น สนามกีฬาไม่พอกับจำนวนผู้ต้องการใช้ ฉะนั้นจะเห็นได้ว่า ถนนมากสายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรุงเทพฯ และเมืองใหญ่ ๆ มีเด็กจำนวนมากวิ่งเล่นบ้างและเล่นเกมกีฬาต่าง ๆ บ้างบนถนน หรือบนทางเท้าอันเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดอันตรายอย่างง่ายดายและเกิดความไม่สะดวกต่อการขับขีวดยานทั้งหลาย ฉะนั้นเพื่อความปลอดภัย และรักษาชีวิตเด็ก ก็ควรจัดให้มีสนามเด็กเล่น มีศูนย์เยาวชนมีสนามกีฬา ฯลฯ ให้เด็กไปใช้เวลาว่างภายใต้การควบคุมของผู้นำ ถ้าขาดสนามจริง ๆ บางประเทศใช้วิธีปิดถนนสายสั้น ๆ บริเวณที่มีเด็กจำนวนมากอยู่ใกล้โรงเรียนตั้งแต่เวลา 16.00 - 19.00 น. แล้วจัดหาอุปกรณ์ เช่น เสบาสเกตบอล วอลเลย์บอล บอร์ดสำหรับซ้อมขว้างหรือเตะ ฯลฯ พร้อมด้วยผู้นำมาควบคุมดูแลให้เด็กเล่น เป็นต้น วิธีนี้นับเป็นการรักษาความปลอดภัยโดยจัดกิจกรรมให้เด็กเล่นในที่ปลอดภัย

8. ช่วยเสริมความรัก ความอบอุ่น และความเข้าใจอันดี สมาชิกภายในครอบครัว จะมีโอกาสพบกันเสมอและได้แสดงความเห็นอกเห็นใจ โดยการใช้กิจกรรมนันทนาการร่วมกัน ภายในบ้าน พ่อแม่เป็นผู้นำและในทำนองเดียวกันหมู่คณะกลุ่มชนที่ใช้กิจกรรมนันทนาการก็จะเป็นสิ่งช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างชุมชนชนตลอดจนระหว่างประชาชาติทั้งหลายได้ด้วย

9. ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ประชาชนที่รู้จักบำรุงรักษาสุขภาพ ใช้เวลาว่างในทางที่ถูก ไม่สร้างความเดือดร้อนแก่สังคม รักความยุติธรรม ไม่เห็นแก่ตัว รักหมู่คณะ มีน้ำใจรักการให้บริการอาสาสมัคร ช่วยเหลือสังคม เช่น เป็นผู้นำอาสาสมัคร เป็นต้น นับว่าเป็นพลเมืองดีอันสืบเนื่องมาจากการเข้าร่วมในกิจกรรมนันทนาการ

10. ส่งเสริมให้มีการสงวนทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ ประเทศไทยนับว่าเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ แต่ถ้าเราไม่ได้มีการสงวน การบำรุงรักษา สิ่งอันมีค่าของเราต้องสูญหายไป ฉะนั้น การนันทนาการมีนโยบายให้มีการสงวนป่าไม้ เพื่อเป็นวนอุทยาน ทุกอย่างให้มีสภาพเหมือนของเดิมทุกอย่าง ฉะนั้นการสงวนสัตว์ป่าชนิดที่กำลังจะสูญพันธุ์ไป ความสวยงามของธรรมชาติของประเทศเราจะหมดไป และถ้าทางการปล่อยให้โค่นทำลายป่า โดยไม่มีการหวงห้าม หรือไม่มีการปลูกเพิ่มเติม ความแห้งแล้งจะเกิดขึ้นและไม่ช้าก็กลายเป็นทะเลทรายในที่สุด หรือถ้ามีฝนดำในฤดูฝนก็จะมีน้ำท่วมที่อยู่อาศัย หรือเรียกสวนไร่นาของประชาชน เพราะป่าไม้ไม่มีโอกาสได้ซับซึมน้ำหรือคอยกั้นน้ำจากที่สูงน้ำก็จะไหลบ่าลงมาอย่างรวดเร็ว ทำให้น้ำท่วมบ้านเรือนไร่นาของราษฎร ทำให้เกิดผลเสียหายอย่างมหาดศาลแก่ประเทศชาติ ส่วนในทางนันทนาการนั้น ป่าไม้สวนพฤกษชาติ วนอุทยานธรรมชาติที่สวยงามเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่ง เพราะประชาชนจะได้แสวงหาความสุขความพอใจ และ

ความเพลิดเพลินใจจากธรรมชาติที่สวยงามนั้น โดยนัยเดียวกันทรัพยากรธรรมชาติของเราก็จะคงอยู่และจะมีมากขึ้น เพราะการสงวนหวงห้ามและการบำรุงรักษา อันสืบมาจากประโยชน์ทางนันทนาการ

สมบัติ กาญจนกิจ และ ดำรัส ดาราศักดิ์ (2520) คณิต เขียววิชัย (2529) และจรินทร์ ธานีรัตน์ (2528) ได้สรุปถึงประโยชน์ของนันทนาการไว้ดังต่อไปนี้

1. ช่วยให้ผู้บุคคลและชุมชนได้รับความสุข สนุกสนาน มีความสุขในชีวิต และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
2. ช่วยให้ผู้บุคคล และชุมชนพัฒนาสุขภาพจิต และสมรรถภาพทางกายที่ดี เกิดความสมดุลของชีวิต
3. ช่วยป้องกันปัญหาอาชญากรรม และพฤติกรรมเบี่ยงเบนในทางไม่พึงประสงค์ของเยาวชนและเด็ก การพัฒนาพฤติกรรม และเยาวชนนับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์และเป็นกำลังคนที่มีประสิทธิภาพในอนาคต กิจกรรมนันทนาการประเภทต่าง ๆ ช่วยให้เด็กและเยาวชนเลือกได้ตามความสนใจ และได้ใช้เวลาว่างในการพัฒนาลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ได้
4. ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี การที่ชุมชนได้มีโอกาสใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยเข้าร่วมในกิจกรรมนันทนาการ จะได้เรียนรู้ในเรื่องของหน้าที่ความรับผิดชอบ คุณค่าทางสังคมเสรีประชาธิปไตย ลดความเห็นแก่ตัว สร้างคุณค่า จริยธรรม ความ มีน้ำใจ การให้บริการรู้จักอาสาสมัครช่วยเหลือสังคม ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมของความเป็นพลเมืองดีของประชาชนชาติ
5. ส่งเสริมการพัฒนาอารมณ์สุข กิจกรรมนันทนาการช่วยพัฒนาอารมณ์สุขรวมทั้งความสุขสนุกสนาน และความสุขสงบ ลดความเครียด ความวิตกกังวล ทำให้อารมณ์แจ่มใส และช่วยส่งเสริมให้รู้จักการพัฒนาการ ควบคุมอารมณ์ และบุคลิกภาพที่ดีอีกด้วย
6. ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของชาติ กิจกรรมนันทนาการ เช่น การเล่นพื้นเมือง วิถีชีวิต ประเพณีพื้นบ้าน ตลอดจนแหล่งนันทนาการประเภทอุทยานประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และโบราณวัตถุ ช่วยส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมชาติ ส่งเสริมการเรียนรู้ทัศนคติ และความซาบซึ้ง อันเกิดจักก่อให้เกิดการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติต่อไป
7. การส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งและนอกเมือง ได้แก่กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม เดินป่า ศึกษาธรรมชาติ ไร่เขา เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ช่วยสอนผู้ที่เข้าร่วมได้รู้จักคุณค่าของธรรมชาติ ซาบซึ้งและสามารถดูแลอนุรักษ์ธรรมชาติ อันจักเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและประชาชาติของโลก
8. ส่งเสริมในการบำบัดรักษา กิจกรรมนันทนาการเพื่อบำบัด เป็นกรรมวิธีและกิจกรรมที่จะช่วยรักษาคนป่วย ทั้งทางด้านร่างกายและสุขภาพจิต เช่น งานอดิเรกประเภทประดิษฐ์ สร้างสรรค์ และช่วยส่งเสริมความหวัง ความคิด และการใช้เวลาว่างแก่คนป่วย ซึ่งกำลัง

ต่อสู้กับความทุกข์ทางกาย หรือจิตใจ กิจกรรมนันทนาการประเภทกีฬา นันทนาการ ช่วยส่งเสริม การพัฒนาร่างกาย กิจกรรมนันทนาการทางสังคมช่วยสร้างขวัญกำลังใจของคนป่วย

9. ส่งเสริมมนุษย์สัมพันธ์ และการทำงานเป็นทีม กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ช่วยให้ บุคคลได้แสดงออกและละลายพฤติกรรมของกลุ่ม สร้างเสริมคุณค่าทางสังคม ฝึกการอยู่ร่วมกัน อย่างมีความสุข กิจกรรมเกมกีฬาและกีฬาเพื่อการแข่งขัน และการอยู่ค่ายพักแรมช่วยฝึกการ ทำงานเป็นหมู่คณะ ลดความเห็นแก่ตัว เสริมสร้างความสามัคคี และความเข้าใจอันดีในหมู่คณะ

10. ส่งเสริมและบำรุงขวัญทหารและตำรวจปฏิบัติหน้าที่ตามชายแดน กิจกรรม นันทนาการที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมขวัญกำลังใจของทหาร ตำรวจชายแดน เป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการ ตอบแทน ให้กำลังใจในกิจกรรมเวลาว่างแก่กองทหาร และตำรวจชายแดนจากที่กล่าวถึงความ หมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของนันทนาการข้างต้น สรุปได้ว่า นันทนาการเป็นสิ่งจำเป็น สำหรับมนุษย์ในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะว่าวิถีการดำเนินชีวิตของคนเรานั้นได้ เปลี่ยนแปลงไป จนเป็นผลให้ต้องมีปัจจัยที่หาเพิ่มเติมจากปัจจัยสี่ประการ ปัจจัยที่หานี้คือการ พักผ่อนหรือกิจกรรมนันทนาการ

ประเภทของกิจกรรมนันทนาการ

จรินทร์ ธานีรัตน์ (2528 :155-173) กล่าวถึงประเภทของกิจกรรมนันทนาการดังนี้

1. นันทนาการประเภทการฝีมือและศิลปหัตถกรรม
2. นันทนาการประเภท เกม กีฬา กรีฑา
3. นันทนาการประเภทดนตรีและร้องเพลง
4. นันทนาการประเภทละครภาพยนตร์
5. นันทนาการในทางงานอดิเรก
6. นันทนาการประเภทกิจกรรมทางสังคม
7. นันทนาการประเภทเต็นท์
8. นันทนาการประเภทนอกสถานที่ (นอกเมือง)
9. นันทนาการประเภทการอ่าน พูด เขียน และทางวรรณกรรม
10. นันทนาการประเภทกิจกรรมพิเศษ
11. นันทนาการประเภทอาสาสมัคร

บรรจง คณะวรรณ (2531 :155 -173) กล่าวว่ากิจกรรมนันทนาการมีหลายประเภทแต่ การจะนำกิจกรรมใดมาไว้ในโครงการนันทนาการ จำเป็นจะต้องพิจารณาเพื่อให้เหมาะสมกับ สมาชิกโดยแบ่งเป็น

1. กิจกรรมพลศึกษา เช่น เกมต่าง ๆ ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น
2. เกมการเล่นแบบผาดโผน
  - 1.1 การเล่นเกมวิ่งหรือเปลี่ยนที่และการประกวด
  - 1.2 เกมเบ็ดเตล็ดพื้นฐาน

1.3 กิจกรรมประจักษ์หะดนตรี

1.4 เกมนำ

1.5 กิจกรรมกีฬาซึ่งเป็นกีฬาและกรีฑา

3. กิจกรรมกลางแจ้ง

4. กิจกรรมทางการเกษตร

5. การสอนงานบ้าน

6. งานประดิษฐ์และงานช่าง

7. งานหัตถกรรม

8. งานศิลปะ

9. กิจกรรมสะสม

10. ถ่ายรูป

11. การซ่อม

12. กิจกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

13. ชุรกิจร้านค้าย่อยต่าง ๆ

14. การแต่งบทกลอน การเขียนเรียงความและนวนิยาย

เอนก หงษ์ทองคำ (2542 : 18 - 19) กล่าวถึงประเภทของกิจกรรมนันทนาการ
ดังนี้

1. ศิลปะหัตถกรรม เป็นงานประเภทสร้างสรรค์ แบ่งได้ดังนี้ การปั้น การแกะสลัก การวาดเขียน การจัดสวน การเย็บปักถักร้อย การประดิษฐ์ เป็นต้น
2. การเดินร่ำ เป็นกิจกรรมเพื่อการแสดงออก (Performance) แบ่งได้ดังนี้ การเดินร่ำพื้นเมือง กิจกรรมเข้าจังหวะ การเดินร่ำสร้างสรรค์ การเดินร่ำงานสังคม เป็นต้น
3. การละคร เป็นกิจกรรมแสดงเป็นเรื่อง มีบท (Script) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ และอาจมีองค์ประกอบอื่น ๆ ในการละครเพื่อให้มีความสมบูรณ์ เช่น การเดินร่ำ การดนตรี เป็นต้น
4. เกมและกีฬา เป็นกิจกรรมเพื่อการแสดงออก (Performance) อีกชนิดหนึ่งที่มีการเล่น การแข่งขันที่มีกฎ ระเบียบ และกติกา มีชนิดกีฬาและเกมมากมาย เช่น กีฬากลางแจ้ง กีฬาในร่ม กีฬาทางน้ำ กีฬาส่วนบุคคล กีฬาเป็นทีม เป็นต้น
5. งานอดิเรก เป็นกิจกรรมเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ให้ความเพลิดเพลิน ประกอบด้วยกิจกรรมสะสม การประดิษฐ์ และประเภทการศึกษา
6. การดนตรีและร้องเพลง เป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ให้ความสุข ความสนุกสนาน องค์ประกอบของการดนตรีและเพลง คือการแต่งเพลง การร้องเพลง การเล่นดนตรี การฟังเพลง การเต้นประกอบเพลง เป็นต้น

7. นันทนาการกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมเพื่อการพักผ่อน เพื่อการศึกษา เพื่อสุขภาพ ทั้งทางกาย อารมณ์และจิตใจ ประกอบกิจกรรมดังนี้ การท่องเที่ยว การอยู่ค่ายพักแรม กีฬากลางแจ้ง การปลูกต้นไม้ และธรรมชาติศึกษา เป็นต้น

8. การอ่าน การเขียนและการพูด เป็นกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเพลิดเพลิน ความสนุกสนาน และความสัมพันธ์อันดีในสังคม

9. นันทนาการทางสังคม เป็นกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีในสังคม ของบุคคล และกลุ่มที่ยังไม่รู้จักกันให้รู้จักกัน บุคคลและกลุ่มที่รู้จักกันแล้วให้ความสัมพันธ์อันดีมากยิ่งขึ้น กิจกรรมที่ส่งเสริมวัตถุประสงค์ดังกล่าวคือ งานฉลองในโอกาสต่าง ๆ อาทิ วันเกิด วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ งานเลี้ยงสังสรรค์ งานแต่งงาน เป็นต้น

10. กิจกรรมพิเศษ เป็นกิจกรรมที่เกิดหรือจัดขึ้นเป็นครั้งคราวในโอกาสพิเศษ เทศกาล เพื่อให้บุคคลและกลุ่มเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ เพื่อความสนุกสนาน กิจกรรมเหล่านี้ ได้แก่ กิจกรรมตามเทศกาลและประเพณี การแสดง การแสดงสินค้า เป็นต้น

11. งานบริการอาสาสมัคร ในสังคมที่มีความสมบูรณ์ จะต้องมีกิจกรรมอาสาสมัคร เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม โดยวัตถุประสงค์เพื่ออาสาสมัครไม่หวังผลตอบแทน เจตนาช่วยสังคม กิจกรรมเหล่านี้ได้แก่ กิจกรรมชมรม สมาคมอาสาสมัครต่าง ๆ ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด เป็นต้น

สมบัติ กาญจนกิจ (2544 : 37 - 55) ได้จัดประเภทของกิจกรรมนันทนาการ ดังนี้

1. กิจกรรมนันทนาการศิลปะหัตถกรรม
2. กิจกรรมนันทนาการเกมกีฬา
3. กิจกรรมนันทนาการเดินร่ำ
4. กิจกรรมนันทนาการท่องเที่ยวทัศนศึกษา
5. กิจกรรมนันทนาการพัฒนาจิตใจและความสงบสุข
6. กิจกรรมนันทนาการการละคร
7. กิจกรรมนันทนาการงานอดิเรก
8. กิจกรรมนันทนาการดนตรีและร้องเพลง
9. กิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง (นอกเมือง)
10. กิจกรรมนันทนาการทางสังคม
11. กิจกรรมนันทนาการพิเศษ
12. กิจกรรมนันทนาการวรรณกรรม (อ่าน พูด เขียน)
13. กิจกรรมนันทนาการบริการอาสาสมัคร
14. กิจกรรมนันทนาการพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพ
15. กิจกรรมนันทนาการกลุ่มสัมพันธ์และมนุษย์สัมพันธ์

บัทเลอร์ (Butler. 1959 : 237 - 241) ได้แบ่งกิจกรรมนันทนาการออกเป็น

1. เกมและกีฬา
2. กิจกรรมทางสังคม
3. ดนตรี
4. ศิลปะและหัตถกรรม
5. ละคร
6. เต้นรำ
7. กิจกรรมทางธรรมชาติและกิจกรรมกลางแจ้ง
8. กิจกรรมทางภาษา,วรรณกรรมและที่เกี่ยวข้อง
9. สะสมของเก่า (Collecting)

วิลเลียม (พีระพงศ์ บุญศิริ. 2542 : 65; อ้างอิงจาก William. 1987 : Recreation)

ได้กำหนดประเภทของกิจกรรมนันทนาการ ไว้ดังนี้

1. ศิลปะหัตถกรรม
2. เกมกีฬา
3. กิจกรรมเข้าจังหวะและการเต้นรำ
4. การละคร
5. งานอดิเรก
6. การดนตรีและร้องเพลง
7. การศึกษานอกสถานที่
8. นันทนาการ การอ่าน พูด เขียน
9. นันทนาการทางสังคม
10. นันทนาการอาสาสมัคร

หลักการจัดกิจกรรมนันทนาการ

การจัดนันทนาการไม่ว่าจะจัดประเภทใดก็ตาม ผู้จัดจะต้องรู้จักวางแผนและจัดทำเป็นโครงการนันทนาการสำหรับประเภทนั้น ๆ การวางแผนที่ดีจะช่วยให้การจัดโครงการสามารถกำหนดรูปแบบที่เป็นประโยชน์กับสมาชิก จะช่วยให้กิจกรรมนันทนาการที่เลือกมาเป็นกิจกรรมอยู่ในความสนใจ ความต้องการ ช่วยสร้างประสบการณ์ และช่วยพัฒนาให้สมาชิกพร้อมที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งมีหลักในการจัดโครงการหรือการจัดนันทนาการดังนี้ (กมล สุวรรณศรี. ม.ป.ป. : 158 – 163 และ คณิต เขียววิชัย. 2534 : 133 – 122)

1. ความต้องการและความสนใจของชุมชน ผู้จัดจะต้องสำรวจความต้องการและความสนใจของสมาชิกในชุมชน โดยสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของชุมชน ความคิดเห็น ความ

ต้องการกิจกรรมนันทนาการ การใช้เวลาว่าง และช่วงเวลาที่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ เพื่อการจัดจะตอบสนองความต้องการของสมาชิกในชุมชน

2. การขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดดำเนินการ ทั้งในหน่วยงานของรัฐ และเอกชน ในเรื่องความคิด แรงงาน ตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ

3. ผู้นำนันทนาการ เป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการจัดโครงการหรือการจัต นันทนาการจะต้องพิจารณาถึงผู้นำที่มีอยู่ทั้งในด้านจำนวน ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจนและมีการประชุม พบปะอบรมกันเสมอ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เพราะผู้นำที่มีความรู้ความสามารถ มีบุคลิกภาพดี มีความกระฉับกระเฉง เฉลียวฉลาด มีท่าทางสง่าผ่าเผย ยิ้มแย้มเป็นมิตร มีมารยาท สุภาพเรียบร้อยทั้งกาย วาจา ใจ รู้จักวางตัวได้เหมาะสม มีคุณธรรม ผู้นำจะเป็นตัวจักรสำคัญ ที่จะช่วยสร้างบรรยากาศ ให้สมาชิกสนุกสนานเพลิดเพลินกับกิจกรรม สมาชิกมีความพึงพอใจ ถือเป็นความสำเร็จของการจัดกิจกรรมนันทนาการให้บรรลุเป้าหมาย

4. การจัดการการเงิน จะต้องจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่าย การประมาณค่าใช้จ่ายให้เหมาะสม และใกล้เคียงกับความเป็นจริง จะต้องรู้แหล่งที่มาของงบประมาณ จำนวน มากน้อยเพียงใด กิจกรรมที่เลือกบรรจุในโครงการจะต้องสอดคล้องกับงบประมาณที่มีอยู่ และมีการจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่าย อย่างชัดเจน

5. การจัดการสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก และอุปกรณ์ต่าง ๆ ทางนันทนาการ มีความสำคัญสำหรับการจัดกิจกรรมนันทนาการ

5.1 การจัดสถานที่ สวยงาม บรรยากาศดี ร่มรื่น มีพื้นที่สามารถประกอบ กิจกรรมได้สะดวก ปลอดภัย

5.2 การจัดอุปกรณ์มีสภาพพร้อมใช้ มีระบบการดูแลเบิกใช้ การดูแล ซ่อมแซมอุปกรณ์บางชนิดควรบอกวิธีการเล่น มีจำนวนเพียงพอ หลากหลายชนิดเพื่อให้สมาชิก เลือกใช้ตามความสนใจ

5.3 การบริการสิ่งอำนวยความสะดวก อาหาร เครื่องดื่ม ของที่ระลึก ห้องน้ำ ห้องเก็บ เสื้อผ้า อุปกรณ์ เป็นต้น

6. การจัดนันทนาการ การจัดโครงการนันทนาการทุกประเภทจะประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ จัดขึ้นว่ามีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่ มีความเป็นไปได้ และตอบสนอง ความต้องการของสมาชิกเพียงใด กิจกรรมนันทนาการมีหลากหลายรูปแบบ การจัดกิจกรรม เหมาะสมกับกลุ่มสมาชิกจะต้องเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วม ต่อสังคม สอดคล้องกับวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นนั้น ๆ

7. การกำหนดเวลาในการจัดนั้นหนนาการ จะต้องเหมาะสม กับสภาพดินฟ้าอากาศสภาพการณ์ของท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อโปรดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด
8. การจัดนั้นหนนาการจะต้อง เปิดโอกาสให้สมาชิกเข้าร่วม อย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยกเชื้อชาติ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม
9. การจัดนั้นหนนาการจะต้องช่วยสร้างความคุ้นเคยกัน ในหมู่สมาชิกผู้เข้าร่วม เป็นสิ่งสำคัญ การจัดกิจกรรมจะต้องเสริมสร้างให้สมาชิกได้ทำความรู้จักกัน ช่วยเป็นแกนประสานในการร่วมงานกิจกรรมอื่น และช่วยให้การจัดกิจกรรมอื่นได้ประโยชน์มากขึ้น
10. การจัดนั้นหนนาการจะต้องสอดแทรกกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมคุณลักษณะการเป็นประชาธิปไตย คือรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ และเคารพสิทธิของผู้อื่น มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกันในระหว่างสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการ
11. การจัดนั้นหนนาการจะต้องยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนแปลงการจัดกิจกรรมตามความเหมาะสม
12. กลุ่มเป้าหมายของการจัดนั้นหนนาการ จำเป็นต้องแยกแยะระหว่างเด็ก หนุ่มสาว ผู้ใหญ่ คนชรา จึงต้องทำตารางบอก และควรกำหนดให้ชัดเจนว่าเป็นใคร จำนวนมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ เพื่อจะได้เตรียมการในเรื่องอื่น ๆ เช่น กิจกรรม สถานที่ วัสดุอุปกรณ์งบประมาณ และผู้นำได้เหมาะสม
13. ความปลอดภัยของผู้เข้าร่วมกิจกรรม กิจกรรมที่เสี่ยงอันตราย หรืออาจเกิดอุบัติเหตุผู้จัดจะต้องกำหนดมาตรฐานรักษาความปลอดภัย และจะต้องตรวจสอบสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้ และปลอดภัยสำหรับผู้ที่ใช้เสมอ
14. การดำเนินนั้นหนนาการ จะต้องพิจารณาสมาชิกเข้าร่วมซึ่งมาจากครอบครัวเดียวกันผู้จัดอาจให้สมาชิกทำกิจกรรมร่วมกัน หรือแยกกันแล้วแต่เป้าหมายของการจัดกิจกรรม หรือผู้จัดพิจารณาตามความเหมาะสม
15. การจัดกิจกรรมนั้นหนนาการที่สมบูรณ์ จะต้องจัดกิจกรรมที่สร้างความบันเทิง หรือเพื่อการพักผ่อนควบคู่ไปกิจกรรมที่จัดเป็นงานเป็นการ
16. ผู้จัดนั้นหนนาการควรจะต้องพิจารณาถึง กฎหมายหรือระเบียบของสังคมชุมชน
17. กิจกรรมที่เลือกจัดจะต้องช่วยสร้างประสบการณ์ใหม่ ๆ และมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ
18. โปรแกรมกิจกรรมต้องเริ่มจากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้นแล้ว ค่อยเพิ่มของใหม่หรือดัดแปลงของเก่าให้ดีขึ้น
19. การประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมจะต้องมีการประชาสัมพันธ์ที่ดี เพราะการประชาสัมพันธ์จะช่วยเผยแพร่ให้สมาชิกในชุมชนได้ทราบโปรแกรมการจัดกิจกรรม และยังเป็นตัวเสริมแรงให้สมาชิกสนใจเข้าร่วมโครงการ

20. การพัฒนาปรับปรุง การจัดทำโครงการหรือการจัดกิจกรรมนั้นหนาการเมื่อนำไปใช้แล้ว ควรจะต้องปรับปรุงพัฒนาควบคู่กันไป เพื่อให้กิจกรรมที่จัดมีความทันสมัย อยู่เสมอและเป็นที่น่าสนใจของผู้เข้าร่วม

21. การประเมินผลโครงการ ผู้จัดจะต้องกำหนดแผนในการประเมิน ควรระบุถึงวิธีการประเมินโครงการอย่างต่อเนื่อง การประเมินโครงการเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อจัดจะได้ทราบโครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ทราบข้อดี ข้อด้อย ปัญหาอุปสรรค และข้อคิดเห็นที่จะเป็นประโยชน์นำไปปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมต่อไป

หน้าที่และความรับผิดชอบ กองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง

กองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

1. ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสิ่งของเครื่องใช้ในการพิธี เครื่องราชสักการะและปฏิบัติในการพระราชพิธี พระราชกุศล รัฐพิธี งานเผาศพ งานเสด็จพระราชดำเนิน และงานเสด็จในโอกาสต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด
2. ออกหมายกำหนด หมายรับสั่ง และหนังสือติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องกับงาน
3. ร่วมพิจารณากับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องในการตรวจ และตกแต่งสถานที่ที่จะเสด็จ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด
4. ดูแลรักษาและบูรณะซ่อมแซมเครื่องราชภัณฑ์ ราชูปโภคตลอดจนปูชนียวัตถุต่าง ๆ อันเป็นของพระมหากษัตริย์
5. ปฏิบัติหน้าที่ในการพระศพ และศพที่ได้รับพระราชทานเครื่องประกอบเกียรติยศศพ
6. ปฏิบัติร่วมกับ หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

กองพระราชพิธี แบ่งหน่วยงานออกเป็น 6 หน่วยงาน คือ

1. งานธุรการ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานสารบรรณและธุรการทั่วไปของกองติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. ฝ่ายราชูปโภค มีหน้าที่รับผิดชอบ
  - 2.1 ดูแลรักษาเครื่องราชภัณฑ์ ราชูปโภค ปูชนียสถาน และปูชนียวัตถุต่าง ๆ ของพระมหากษัตริย์
  - 2.2 ถวายงานพระกลดในโอกาสเสด็จ เป็นทางการ
  - 2.3 ถวายทรงพระเครื่องใหญ่และทรงพระเครื่องสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ

ในการต่าง ๆ

2.4 ถวายพระสุหรัย พระมหาสังข์ ในโอกาสที่โปรดเกล้าฯ ทรงพระสุหรัย

2.5 ปฏิบัติการพระบรมศพ พระศพ และศพที่ได้รับพระราชทานโกศ

แบ่งงานภายในเป็น 4 งาน คือ

- งานรักษาราชภินต์และปูชนียวัตถุ
- งานภาษามาลา
- งานพระแสงต้น
- งานเครื่องสูงและกองชนะ

3. ฝ่ายพิธีการ มีหน้าที่รับผิดชอบ

3.1 ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหมายกำหนดการ หมายรับสั่ง งานพระราชพิธี พระราชกุศล งานรัฐพิธี และงานพิธีต่าง ๆ งานพระบรมศพ พระศพ และศพต่าง ๆ รวมถึงงาน เสด็จฯ และงานเผาศพในโอกาสต่าง ๆ และออกหมายรับสั่งกราบทูลพระบรมศานุวงศ์ แจ้งหน่วย ราชการกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

3.2 ประมวลพระราชกิจที่ต้องทรงปฏิบัติในงานแต่ละงานขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย

3.3 ทอดเครื่องราชูปโภค จัดเครื่องนมัสการ เครื่องราชสักการะ และเครื่อง ทรงธรรม (ตั้งแต่ชั้นเจ้าฟ้าขึ้นไป) ในงานต่าง ๆ เชิญไฟพระฤกษ์ ไฟหลวงพระราชทานเพลิง พระบรมศพ พระศพ และศพต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด

3.4 ปูลาดพรม ลาดพระบาท ตั้งแต่พระราชอาสน์ พระเก้าอี้และเก้าอี้ในงาน ต่าง ๆ

3.5 ควบคุมดูแลความเรียบร้อยในการจัดการตกแต่งสถานที่จัดการพระราชพิธี และงานเสด็จต่าง

แบ่งงานภายในเป็น 4 งาน คือ

- งานพิธีการ
- งานหมายรับสั่งและหมายกำหนดการ
- งานโหรพราหมณ์
- งานวรอาสน์

4. ฝ่ายศุภรัต มีหน้าที่รับผิดชอบ

4.1 จัดจุดปัจจัยและเครื่องไทยธรรมถวายพระในการพระราชพิธีพระราชกุศล รัฐพิธี งานพระบรมศพ พระศพ ศพ และพิธีต่าง ๆ

4.2 จัดทำเทียนพรรษา เทียนวิสาขบูชา เทียนมาฆบูชา ดันเงิน-ตันทอง เครื่องราชสักการะทรงพระราชอุทิศไปบูชาพระรัตนตรัยและปูชนียสถานสำคัญ ๆ

4.3 จัดและรักษาเครื่องยศที่จะทรงพระราชกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน ในการสถาปนาสมณศักดิ์สมเด็จพระราชาคณะ และพระราชาคณะ

แบ่งงานภายในเป็น 3 งานคือ

- งานพระราชกุศล
- งานสังฆกร
- งานสังฆภัณฑ์

5. ฝ่ายสนมพลเรือน มีหน้าที่รับผิดชอบ

5.1 แต่งตั้งเครื่องพิธี ในการพิธีพระราชพิธี พระราชกุศล และพิธีต่าง ๆ

5.2 ปฏิบัติในพิธีการศพที่ได้รับพระราชทานหีบประกอบเกียรติยศศพ ตั้งแต่เชิญนำหลวงไปพระราชทานอาบศพ จนถึงการพระราชทานเพลิงศพ

5.3 ปฏิบัติการเลี้ยงพระชั้นพระราชอาคัน ในงานพระราชพิธีและงานพระราชกุศล

5.4 เชิญเครื่องสักการะและรูปเทียนที่ทรงพระราชอุทิศไปบูชาพระรัตนตรัยตามพระอารามหลวง และปูชนียสถานสำคัญ ๆ

แบ่งงานภายในเป็น 4 งาน คือ

- งาน 1
- งาน 2
- งาน 3
- งาน 4

6. ฝ่ายบูรณะราชภัณฑ์ มีหน้าที่รับผิดชอบในการซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ที่ใช้ในงานพระราชกุศล และการพระราชพิธี ประเภททำด้วยไม้แกะสลัก ฝังรักปิดทอง ประดับกระจก และพ่นสี เช่น โต๊ะหมู่บูชา พระราชอาสน์ ฯลฯ และเครื่องประกอบเกียรติยศศพ ได้แก่ โกวศ หีบเครื่องสูงต่าง ๆ ฯลฯ ตลอดจนงานปั้นหล่อและอนุรักษ์ศิลปโบราณวัตถุนอกจากนี้ยังถ่ายทอดวิชาช่างฝีมือ และการอนุรักษ์เกี่ยวกับศิลปโบราณวัตถุที่ชำรุดเพื่อให้คงอยู่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ตลอดจนสอนวิชาดนตรีในพิธีหลวงแก่นักศึกษาวิทยาลัยในวังชาย

แบ่งงานภายในเป็น 3 งาน คือ

- งานธุรการ
- งานซ่อมเครื่องราชภัณฑ์
- งานอนุรักษ์เครื่องราชภัณฑ์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

เบิร์ต (วอร์ดกี เพียร์ชอป. 2523 : 14; อ้างอิงจาก Byrd. 1963) ได้สำรวจความคิดเห็นและวิธีการปฏิบัติของจิตแพทย์ของเมืองซานฟรานซิสโก เกี่ยวกับความเชื่อในการออกกำลังกาย ที่จะช่วยลดความเครียดทางด้านจิตใจ พบว่า ร้อยละ 91 ของนิสิตจิตแพทย์ที่ตอบแบบสอบถาม เห็นว่า การออกกำลังกายและกีฬาเบา ๆ จะช่วยลดความตึงเครียดของจิตใจได้เป็นอย่างดี และวิธีการปฏิบัตินั้น ได้แนะนำให้คนไข้ที่มารักษาลเล่นกีฬาต่าง ๆ เช่น วายน้ำ กอล์ฟ เทนนิส ลีลาส เดินรำพื้นเมือง เป็นประจำควบคู่กับการเยียวยาไปด้วย

ฮัมฟรีย์ (Humphrey. 1970 : 142) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ของการเข้าร่วมกิจกรรมนอกระบบการศึกษากับความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน โดยทำการวิจัยแบบกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ จำนวน 1,240 คน โดยเลือกกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง 12 ประเภท เป็นเครื่องมือในการทดลอง โดยกำหนดโปรแกรมต่าง ๆ ให้ หลังจากนั้นทำการทดสอบความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนด้วย แบบทดสอบ และสอบถามความรู้สึกร่วมกันไปด้วยผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงขึ้น ทั้งโดยรวมและหลายด้านของแบบประเมินผลร้อยละ 15 - 20 สำหรับเกี่ยวกับความคิดเห็น ผู้ปกครองมีความเห็นว่าควรมีกิจกรรมกลางแจ้งให้นักเรียนโดยสม่ำเสมอ สำหรับความเห็นของนักเรียน พบว่า นักเรียนชายชอบร่วมกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งมากกว่านักเรียนหญิง ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และลำดับความชอบของกิจกรรมมีความใกล้เคียงกัน

แคปแลน (Kaplan. 1975 : 90) ศึกษาการใช้เวลาว่างของชนชาติต่าง ๆ พบว่า เพศมีส่วนกำหนดการทำกิจกรรมในยามว่าง เช่น เด็กชายชอบเล่นฟุตบอล แต่เด็กหญิงชอบเล่นเน็ตบอล แม้ว่าในปัจจุบันจะมีกระแสเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิสตรีก่อให้เกิดความทัดเทียมกับบุรุษยิ่งขึ้น ทั้งทางด้านการทำงานและการทำกิจกรรมต่าง ๆ ก็ตาม แต่ก็ยังมีความแตกต่างกันอยู่บ้างแม้ในกรณีการใช้เวลาว่าง

แครนดอลล์ (Crandall. 1975 : 90) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณค่าของกิจกรรมการแข่งขันกีฬาระหว่างสถาบันที่มีต่อวิทยาลัยช่างศิลป์ขนาดเล็ก โดยใช้แบบสอบถามกับนักศึกษาของวิทยาลัยช่างศิลป์ขนาดเล็กในแคลิฟอร์เนียตอนใต้จำนวน 5 แห่งรวม 1,000 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษามีความเห็นว่าการแข่งขันกีฬาระหว่างสถาบันให้ผลในทางบวกต่อโปรแกรมทั้งหมดของวิทยาลัย
2. ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างความคิดเห็นของเพศหญิงและเพศชายเกี่ยวกับคุณค่าของกิจกรรมการแข่งขันกีฬาระหว่างสถาบัน

3. มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างความคิดเห็นของนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมกับนักศึกษาที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันกีฬาระหว่างสถาบัน

แอนน์ (Ann. 1976 : 80) ทำการศึกษาสำรวจความต้องการและความสนใจในกิจกรรมที่สามารถเล่นได้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุในภาคกลางของรัฐเทนเนสซี (Tennessee) จากการสำรวจกิจกรรมที่สามารถเล่นได้ตลอดชีพ 36 ประเภท ได้แบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ โดยสำรวจผู้สูงอายุ 94 คน ซึ่งมีอายุระหว่าง 55 - 56 ปี สิ่งที่สำรวจ ได้แก่ ความเอาใจใส่ในกิจกรรม การร่วมกิจกรรม และสิ่งที่ต้องการจะได้รับการฝึกเพิ่มเติม ผลการสำรวจสรุปได้ว่า วิทยาลัย มหาวิทยาลัยและหน่วยงานอื่น ๆ ที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการสอน ควรส่งเสริมและดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมตลอดชีพให้กว้างขวาง เพื่อเป็นการเตรียมเยาวชนให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่กระตือรือร้น กีฬาประเภททีมไม่ควรตัดออกจากกิจกรรมของโรงเรียน และกิจกรรมที่สามารถเล่นได้ตลอดชีพ ควรได้รับการสนับสนุนไปพร้อม ๆ กัน

คริสโตเฟอร์ (Christopher. 1977 : 6341 - A) ทำการศึกษาความต้องการ และความสนใจในกิจกรรมที่สามารถเล่นได้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุในภาคกลางรัฐเทนเนสซี (Tennessee) จากการสำรวจกิจกรรมที่สามารถเล่นได้ตลอดชีพ 36 ประเภท โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ใช้กลุ่มตัวอย่างจากผู้สูงอายุ จำนวน 94 คน ที่มีอายุระหว่าง 54 - 65 ปี สิ่งที่สำรวจ ได้แก่ ความเอาใจใส่ในกิจกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม และสิ่งที่ต้องการที่จะได้รับการฝึกเพิ่มเติม ผลการสำรวจปรากฏว่า วิทยาลัย มหาวิทยาลัย และหน่วยงานอื่น ๆ ที่ดำเนินเกี่ยวกับการสอน ส่งเสริม และดำเนินการจัดกิจกรรมที่สามารถเล่นได้ตลอดชีพให้กว้างขวาง เพื่อเป็นการสร้างเยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่กระตือรือร้น และผู้สูงอายุที่คล่องแคล่ว

มุลเลอร์ (Mueller. 1978 : 144 - 147) ทำการสำรวจเกี่ยวกับชุมชนกีฬาที่คนนิยมในสหรัฐอเมริกาและแคนาดา โดยใช้แบบสอบถามไปยังสถานที่ต่าง ๆ มากกว่า 2,000 แห่ง พบว่าในอเมริกาเหนือมีชุมชนกีฬาถึงหมื่น ๆ ชุมชน เพราะเขาเชื่อว่าชุมชนกีฬาเป็นกลุ่มบุคคลที่รวมกันด้วยจุดมุ่งหมายอันเดียวกัน คือ เพื่อขยายและส่งเสริมความสนใจในการเข้ามีส่วนร่วมกิจกรรมพลศึกษาและกิจกรรมอื่น ๆ กีฬาที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ ฟุตบอล คาราเต้ แล่นเรือ สกี ยูโด ฟันดาบยิมนาสติก และรักบี้

เบิร์ค (Burke. 1980 : 22 - 25) ได้กล่าวว่า พลเมืองที่ไม่ได้ออกกำลังกายมีโอกาสเป็นโรคหัวใจมากกว่าคนที่ออกกำลังกายเป็นประจำโดยสม่ำเสมอ ประชาชนที่ได้ออกกำลังกายตามโปรแกรม จากการศึกษาพบว่า บุรุษไปรษณีย์ ซึ่งเดินทางส่งจดหมาย จะมีโอกาสเป็นโรคหัวใจน้อยกว่าเสมียนที่นั่งโต๊ะทำงานเฉย ๆ การเดิน การวิ่งเหยาะ ๆ ว่ายน้ำ 3 นาที จะช่วยให้หัวใจทำงานได้ดีขึ้น

นันทอกมาห์ (Nountogmah. 1982 : 1080 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "โปรแกรมพลศึกษาที่ใช้กันอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาโอไอวา ที่เป็นที่ต้องการของนักเรียนมัธยมศึกษาปีสุดท้าย

และได้รับการเสนอแนะโดยคณาจารย์ในวิทยาลัย มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในรัฐไอโอวา" โดยใช้แบบสอบถามกับนักเรียนมัธยมปีสุดท้าย จำนวน 272 คน และคณาจารย์จำนวน 48 คน ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่จัดมาใจโรงเรียนคือ วอลเลย์บอล ซอฟท์บอล และบาสเกตบอล กิจกรรมที่นักเรียนต้องการที่จะเน้นคือ วอลเลย์บอล และเทนนิส กิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุนจากคณาจารย์ในวิทยาลัย คือ การวิ่งออกกำลังกาย ยิมนาสติก วายน้ำ เบสบอลและแบดมินตัน นักเรียนชอบกีฬามากกว่ากิจกรรมแบบอื่น ๆ ส่วนคณาจารย์ของวิทยาลัยต่าง ๆ สนับสนุนกีฬาประเภทบุคคลมากกว่ากีฬาเล่นทีม ทั้งนักเรียนและคณาจารย์มีความเห็นว่าโปรแกรมพลศึกษาที่บังคับเรียน ควรจัดให้มีในระดับ 9 และ 10 นักเรียนชอบให้ใช้แผนการเรียนแบบบังคับในชั้น 11 และเลือกเสรีในชั้น 12 ส่วนคณาจารย์ในวิทยาลัยสนับสนุนให้ใช้แผนการเรียนบังคับเลือกในชั้นที่ 11 และ 12

อีเบอร์โซล พรินซิลล่า และ แพทริเซีย ฮีส (Ebersole Priscilla and Patricia Hess. 1982 : 137) ได้สำรวจการร่วมกิจกรรมในผู้สูงอายุที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป พบว่าผู้สูงอายุร้อยละ 47 ใช้เวลาสมาคมกับเพื่อน ร้อยละ 30 ใช้เวลาทำสวนปลูกต้นไม้ ร้อยละ 36 อ่านหนังสือดูโทรทัศน์ ร้อยละ 31 ใช้เวลานั่งเฉย ๆ ร้อยละ 26 เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการและงานอดิเรก ร้อยละ 25 ใช้เวลาเดินเล่น

โฮล์คบรูค (Holbrook. 1993 : 2735 - A) ทำการศึกษาความต้องการการเร่งด่วน และกำหนดแผนเพื่อสิ่งอำนวยความสะดวกในการส่งเสริมสุขภาพการเรียนพลศึกษา นันทนาการ และโปรแกรมการแข่งขันกีฬา โดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง 94 คน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย ผู้บริหาร สถาบัน ผู้อำนวยการสำนักธุรกิจ และสถาปนิก ผลปรากฏว่า คณะกรรมการวางแผนของสถาบันจะต้องศึกษาในรายละเอียดเพื่อกำหนดแบบสิ่งอำนวยความสะดวกได้อย่างถูกต้อง จัดเพิ่มงบประมาณเพื่อซ่อมแซมสิ่งอำนวยความสะดวก จัดตั้งศูนย์บริการเพื่อประโยชน์สำหรับการบำรุงรักษาที่ได้ประสิทธิภาพ ควรร่วมกันดำเนินการตั้งแต่การวางแผนและการวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางในอนาคตเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อประสิทธิผลการวางแผน และการดำเนินการ

งานวิจัยในประเทศ

ประพัฒน์ ลักษณะพิสุทธิ์ และคนอื่น ๆ (2523 : ข) ทำการวิจัยเรื่อง "การใช้เวลาว่างและกิจกรรมนันทนาการของประชากรกรุงเทพมหานคร" เพื่อศึกษาการใช้เวลาว่างในแหล่งนันทนาการที่จัดโดยรัฐและเอกชน ข้อมูลข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ข้อมูลที่ได้จากหน่วยงานราชการต่าง ๆ เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร ทั้งสิ้น 500 คนได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้นคิดเป็นร้อยละ 89.20 ผลการวิจัยพบว่า ประชากรกรุงเทพมหานคร มีจุดมุ่งหมายในการใช้เวลาว่างหลายประการ คือ เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดของร่างกาย เพื่อสุขภาพและความสมบูรณ์ของร่างกาย เพื่อให้จิตใจสงบแจ่มใส เพื่อแสวงหาความสุขกับครอบครัว เพื่อศึกษาหา

4. ในวันธรรมดา ข้าราชการและนิสิตต้องการออกกำลังกายในช่วงเวลา 16.30 – 18.30 ส่วนในวันหยุดราชการ ข้าราชการต้องการเวลา 08.00-10.00 น. นิสิตต้องการเวลา 16.30-18.30 น.

5. สถานที่ออกกำลังกายและอุปกรณ์ไม่เพียงพอกับความต้องการ

กองส่งเสริมผลศึกษาและสุขภาพ กรมพลศึกษา (2526 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่องการจัดกิจกรรมนันทนาการของโรงเรียน สังกัดคณะกรรมการศึกษาเอกชนระดับมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่า กิจกรรมที่โรงเรียนจัดทุกปี ส่วนใหญ่ประกอบด้วยการเล่นกีฬา ส่งเสริมสมรรถภาพทางกายการเล่นกีฬา การแข่งขันกีฬา การจัดการนันทนาการบริการเสียงตามสาย

จิราภรณ์ ศิริประเสริฐ (2526 : ง - จ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการและการจัดบริการด้านออกกำลังกายเพื่อส่งเสริมสุขภาพของบุคลากรในมหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์ การวิจัยเกี่ยวกับความต้องการด้านการออกกำลังกาย เพื่อส่งเสริมสุขภาพของประชาชนกลุ่มหนึ่งที่ทำงานในมหาวิทยาลัยผลการวิจัย พบว่า บุคลากรในมหาวิทยาลัยมีความต้องการกิจกรรมประเภทว่ายน้ำ แบดมินตัน กายบริหาร เทนนิส และเทเบิลเทนนิส

แสงเพชร คุณาเรืองรอง (2527 : ง) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการบริการทางด้านการออกกำลังกายของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครโดยส่งแบบสอบถาม ถามไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการด้านกิจกรรมการออกกำลังกาย ได้แก่ แบดมินตัน การบริหาร และว่ายน้ำ

รัตนาภรณ์ ทันทกาญจนพันธ์ (2530 : 151) ทำการวิจัยเรื่องความต้องการการบริการการออกกำลังกายของข้าราชการตำรวจกองปราบปรามสามยอดในปี พ.ศ. 2530 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการบริการการออกกำลังกายตามระดับชั้น เพศ ที่พัก สถานภาพทางครอบครัวประสบการณ์การทำงาน อายุ วุฒิ การศึกษา จำนวนบุตร ตลอดจนปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการออกกำลังกาย ของข้าราชการตำรวจกองปราบปรามสามยอด ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการตำรวจกองปราบปรามสามยอดมีความต้องการบริการการออกกำลังกาย 6 ด้าน

1. ความต้องการเกี่ยวกับสถานที่ อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกบริการแก่สมาชิกอย่างเพียงพอ
2. ความต้องการให้จัดบุคลากรผู้มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะด้านมาให้คำแนะนำในการออกกำลังกาย
3. ต้องการให้กองปราบปรามสามยอดจัดสวัสดิการสำหรับนักกีฬา เป็นฝ่ายสนับสนุนงบประมาณทั้งหมด และสมาชิกที่ใช้บริการควรเสียค่าบำรุงเป็นรายเดือน รายปี
4. ต้องการมากเกี่ยวกับบริการด้านเทคนิคและทักษะการออกกำลังกาย
5. ต้องการบริการกิจกรรมประเภทกายบริการ

ความรู้เพิ่มเติมตามลำดับ ช่วงเวลามักเป็นเวลาหลังจาก 18.00 น. และว่างมากที่สุดในวันอาทิตย์ และวันเสาร์ตามลำดับ กิจกรรมนันทนาการที่ประกอบเป็นประจำ ได้แก่ การดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ และอ่านหนังสือ นอกจากนี้ มักชอบไปเดินชมและซื้อสินค้าตามห้างร้านสรรพสินค้าในศูนย์การค้า ตลาดนัด โรงมหรสพ และ สนามกีฬาต่าง ๆ สนวนยอม ในช่วงเดือนมกราคมถึงกรกฎาคม ปี พ.ศ. 2523 ประชากรกรุงเทพมหานครไปใช้เวลาว่างในสวนสัตว์ดุสิตและห้องสมุดประชาชนมากตามลำดับหน่วยงานที่ประชากรกรุงเทพมหานครสังกัดอยู่ในความสนใจและให้การสนับสนุน การใช้เวลาว่างของสมาชิกอยู่ในระดับน้อย ปัญหาโดยทั่วไปเกิดจากการใช้เวลาว่าง และประชากร กรุงเทพมหานคร เห็นว่าประสบมากที่สุด ได้แก่ การมีภารกิจประจำวันมาก ขาดอุปกรณ์ และสถานที่ที่จะใช้ประกอบกิจกรรมนันทนาการในเวลาว่าง นอกจากนี้ปัญหาการเดินทางไป-มา ไม่สะดวก สำหรับปัญหาที่เกิดจากการไปใช้เวลาว่างในแหล่งนันทนาการที่จัดโดยรัฐและเอกชน เช่น สวนสัตว์ สวนสนุก โรงภาพยนตร์ โรงมหรสพต่าง ๆ ได้แก่ ค่าบริการต่าง ๆ เช่น ค่าผ่านประตู ค่าบริการแต่ละอุปกรณ์แพงเกินไป นอกจากนี้ การเดินทางไป - มาไม่ค่อยสะดวกอีกด้วย

คงศักดิ์ เจริญรักษ์ และคณะ (2525 : 62 - 64) ทำวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมนันทนาการของโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมในกรุงเทพมหานคร พบว่า ในส่วนของกิจกรรมทางพลศึกษา เกมและกีฬาที่โรงเรียนสหศึกษาจัดต่อเนื่องตลอดปีได้แก่ การส่งเสริมสมรรถภาพทางกายและส่งเสริมการบริหาร ประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากการจัดกิจกรรมนันทนาการ คือ มีความรู้เพิ่มขึ้นเกิดความสามัคคี และความคิดริเริ่มใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ พัฒนาร่างกายและจิตใจ สนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด ปัญหาในการจัดนันทนาการ คือ ครูฝ่ายกิจกรรมไม่เพียงพอ ขาดสถานที่อุปกรณ์และงบประมาณ

เจริญ กระบวนรัตน์ และคนอื่น ๆ (2525 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการรับบริการด้านการออกกำลังกายเพื่อส่งเสริมสุขภาพ ของข้าราชการและนิสิตในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สรุปว่า

1. ข้าราชการและนิสิตต้องการได้รับบริการทางด้านการออกกำลังกาย เพื่อส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับมากที่สุด
2. ข้าราชการและนิสิตต้องการให้มหาวิทยาลัยจัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมเพียงพอ และต้องการบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญแต่ละด้านมาคอยให้บริการ ให้คำแนะนำในการออกกำลังกายมากที่สุด ความต้องการรองลงมาได้แก่ ความต้องการบริการด้านความรู้ เกี่ยวกับเทคนิค วิธีการออกกำลังกายและกติกากีฬาแข่งขันมาก และการประชาสัมพันธ์
3. ข้าราชการต้องการได้รับบริการในกิจกรรมประเภทบริหารทรวดทรง ภายบริหาร วายน้ำ เทนนิส แบดมินตัน ส่วนนิสิตต้องการกิจกรรมประเภทว่ายน้ำ ฟุตบอล และเทนนิส

6. ต้องการการออกกำลังกายในช่วงเวลา 16.30 – 18.30 น. ในวันธรรมดา
ในวันเสาร์ – อาทิตย์ ต้องการช่วงเวลา 07.00 – 08.00 น. มากที่สุด

ทองสุข สัมปหังสิต (2531 : 178 – 180) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้เวลาว่างด้วยการออกกำลังกายของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โดยใช้ประชากร 913 คน ผลการวิจัยพบว่า นิสิตชายมีความสนใจในกิจกรรมกีฬาฟุตบอลมากที่สุด ส่วนนิสิตหญิงมีความสนใจกิจกรรมว่ายน้ำมากที่สุด

รุ่งทิพา เฉลิมการนนท์ (2537 : 66 – 72) วิจัยเรื่อง ความต้องการร่วมกิจกรรมในชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลรามารบิตี พบว่า ผู้สูงอายุที่อายุตั้งแต่ 55 ปี ขึ้นไป จำนวน 87 ราย พบว่า ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ สังคมและสติปัญญา อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยกิจกรรมเพื่อพัฒนาร่างกาย ได้แก่ การตรวจสุขภาพประจำปี การออกกำลังกาย ประเภทยืดเส้นยืดสาย โยคะ และแอโรบิกแดนซ์ กิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านจิตใจ ได้แก่ การปฏิบัติที่เกี่ยวกับศาสนา การสวดมนต์ ไส้บาตร นั่งสมาธิและทัศนศึกษาโดยเฉพาะสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับศาสนา กิจกรรมพัฒนาสติปัญญา ได้แก่ การให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์การเล่าประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ ความรู้เทคโนโลยีที่ใหม่ ๆ และเกี่ยวกับบันเทิง กิจกรรมพัฒนาด้านสังคม ได้แก่ การช่วยเหลือเพื่อน ช่วยเหลือสังคม การช่วยงานอาสาสมัครบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

ชลิตร รัตนะ (2538 : 73 - 75) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการและเปรียบเทียบอันดับความต้องการประเภทของกิจกรรมนันทนาการ ของบุคลากรในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามตัวแปรเพศ อายุ สถานภาพบุคคล และรายได้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จำนวน 350 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ใช้วิธีการแบบ คิว – ซอร์ต (Q – Sort) การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ยและทดสอบด้วย H – test ปรากฏผลดังนี้

1. บุคลากรชาย บุคลากรที่มีอายุ 30 ลงมา บุคลากรที่สถานภาพโสด บุคลากรที่มีรายได้ต่ำกว่า 7,380 บาท และบุคลากรที่มีรายได้ตั้งแต่ 13,680 บาทขึ้นไป มีความต้องการกิจกรรมนันทนาการประเภทเกม กีฬา และกรีฑาสูงสุด กิจกรรมที่ต้องการน้อยที่สุด คือ กิจกรรมนันทนาการประเภทวรรณกรรม (อ่าน พุด เขียน) ส่วนบุคลากรหญิง บุคลากรที่มีอายุ 31 - 40 ปี บุคลากรที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป บุคลากรที่มีสถานภาพสมรส และบุคลากรที่มีรายได้ระหว่าง 7,380 - 13,040 บาท มีความต้องการกิจกรรมนันทนาการประเภทท่องเที่ยวทัศนศึกษาสูงสุด กิจกรรมที่ต้องการน้อยที่สุด คือ กิจกรรมนันทนาการประเภทวรรณกรรม (อ่าน พุด เขียน)

2. บุคลากรที่มีเพศ อายุ สถานภาพบุคคลและรายได้ต่างกัน มีความต้องการกิจกรรมนันทนาการ ไม่แตกต่างกัน

3. บุคลากรมีความเห็นว่า การที่สมาชิกไม่ให้ความร่วมมือ ไม่สนใจ ไม่ให้ความ

สำคัญ การขาดผู้นำทางนั้นหนากการ ผู้บริหารไม่สนับสนุนด้านงบประมาณ การขาดการประชาสัมพันธ์ การไม่สำรวจความต้องการนั้นหนากการของบุคลากร ตลอดจนสถานที่และอุปกรณ์ เป็นปัญหาในการดำเนินกิจกรรมนั้นหนากการ

มานะ หมอยาตี (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้เวลาว่างเพื่อการออกกำลังกายของนักเรียนนายเรืออากาศ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการใช้เวลาว่างเพื่อการออกกำลังกายของนักเรียนนายเรืออากาศ โรงเรียนนายเรืออากาศระดับปริญญาตรี โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มประชากรของนักเรียนนายเรืออากาศโรงเรียนนายเรืออากาศที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 700 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนนายเรืออากาศ โรงเรียนนายเรืออากาศส่วนมากมีความต้องการวิชาการเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างเพื่อการออกกำลังกาย โดยมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุดคือ มีภาพยนตร์หรือเทปโทรทัศน์เกี่ยวกับกีฬาอยู่เสมอๆ ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคและทักษะการออกกำลังกายเชิงวิทยากรบรรยายสาธิตในหลักการวิธีใหม่ ๆ ให้แก่สมาชิกได้มีความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ หน่วยงานที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

2. นักเรียนนายเรืออากาศ โรงเรียนนายเรืออากาศส่วนมากมีความต้องการด้านกิจกรรมการออกกำลังกายเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างเพื่อการออกกำลังกาย โดยมีความต้องการในระดับมากที่สุด คือ แบดมินตัน ฟุตบอล โบว์ลิ่ง ยิงธนู และระดับมาก คือ เทนนิส เทเบิลเทนนิส บาสเกตบอล วอลเลย์บอล เซปักตะกร้อ วายน้ำ รักบี้ฟุตบอล

3. นักเรียนนายเรืออากาศ โรงเรียนนายเรืออากาศส่วนมาก มีความต้องการด้านสถานที่อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก เกี่ยวกับการใช้เวลาว่างเพื่อการออกกำลังกายโดยมีความต้องการระดับที่มากที่สุด สถานที่ออกกำลังกายในร่ม สถานที่ออกกำลังกายกลางแจ้ง ควรมีไฟฟ้า สนามสถานที่ออกกำลังกายตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสม อยู่ใกล้และไปมาสะดวก สถานที่สำหรับเปลี่ยนเครื่องแต่งกายและทำความสะอาดร่างกายอย่างเพียงพอ ถูกสุขลักษณะ ตู้เก็บเสื้อผ้า (Locker) สำหรับผู้ใช้บริการ มีการบริการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มอาหารและเครื่องดื่มใกล้สถานที่ออกกำลังกาย อุปกรณ์กีฬามีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

4. นักเรียนนายเรืออากาศ โรงเรียนนายเรืออากาศส่วนมาก มีความต้องการด้านบุคลากรผู้ให้บริการเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างเพื่อออกกำลังกาย โดยมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีหน่วยงานและบุคลากรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการออกกำลังกายของนักเรียนนายเรืออากาศ โรงเรียนนายเรืออากาศ โดยเฉพาะบุคคลผู้ให้บริการที่ให้คำแนะนำในการออกกำลังกายที่มีความรู้ความชำนาญ ในกิจกรรมแต่ละด้านอย่างถี่ถ้วน บุคลากรผู้ให้บริการมีวุฒิทางพลศึกษา บุคลากรผู้ให้บริการที่มีความรู้ความเข้าใจวิธีการจัดและดำเนินการด้านพลศึกษา และสามารถเลือกกิจกรรมที่เหมาะสม บุคลากรผู้ให้บริการรู้หลักและวิธีการสอนที่ถูกต้องเหมาะสม เจ้าหน้าที่พยาบาลประจำในช่วงบริการ

นิพนธ์ เมฆขจร (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การใช้เวลาว่างของ นักศึกษาที่เป็นนักกีฬา มหาลย์วิทยาลัยศรีปทุม กรุงเทพมหานคร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาการใช้เวลาว่างของนักศึกษาที่เป็นนักกีฬามหาวิทยาลัยศรีปทุม กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 140 คนโดยใช้แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการ ใช้สถิติที่ สถิติเอฟ และทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มโดยใช้วิธีการของนิวแมนคูลส์ ผลการวิจัยพบว่า

1. การใช้เวลาด้านส่วนตัว พบว่า นักศึกษาที่เป็นนักกีฬาที่ศึกษาอยู่ในคณะ ต่างกันและมีประเภทของที่พักอาศัยต่างกัน มีการใช้เวลาด้านส่วนตัวแตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ

2. การใช้เวลาด้านสังคม พบว่า นักศึกษาที่เป็นนักกีฬาที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้น ต่างกันมีการใช้เวลาด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนนักศึกษา ที่เป็นนักกีฬาที่มีเพศ คณะที่ศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่พักอาศัยต่างกัน มีการใช้เวลาด้านสังคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การใช้เวลาด้านการเรียน พบว่า นักศึกษาที่เป็นนักกีฬาที่มีประเภทของ ที่พักอาศัยต่างกันมีการใช้เวลาด้านการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนนักศึกษามีเพศระดับชั้น คณะที่ศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน เชาวปัญญาและทัศนคติต่อการเรียนต่างกัน มีการใช้เวลาด้านการเรียนแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ

4. การใช้เวลาด้านกีฬา พบว่า นักศึกษาที่เป็นนักกีฬาที่ต่างประเภทกัน และมี ช่วงระยะเวลาการฝึกซ้อมต่างกัน มีการใช้เวลาด้านกีฬาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.05 ส่วนนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทัศนคติต่อการเรียน ที่พักอาศัย จำนวน ครั้งของการแข่งขัน และทัศนคติต่อกีฬาแตกต่างกัน มีการใช้เวลาด้านกีฬาแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ

ปีทมา รอดทั้ง (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้เวลาว่างด้วยการเล่น กีฬาและออกกำลังกายของประชาชนในเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและ เปรียบเทียบการใช้เวลาว่างด้วยการเล่นกีฬาและออกกำลังกายของประชาชนในเขตภาคเหนือ ตอนล่าง กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นประชาชนชาย 200 คน ประชาชนหญิง 200 คน รวม 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทดสอบค่าที (t - independent) วิเคราะห์ความแปรปรวน ทางเดียว (One - way Analysis of Variance) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe's method) ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนส่วนมากที่ใช้เวลาว่างด้วยการเล่นกีฬาและออกกำลังกายมีอายุระหว่าง 15 - 25 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่ได้ประกอบอาชีพและยังไม่มีรายได้

2. ประชาชนส่วนมาก ได้รับข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการเล่นกีฬาและออกกำลังกายจากโทรทัศน์เล่นกีฬาและออกกำลังกายทั้งในวันธรรมดาและวันหยุดมากที่สุด ใช้เวลา 1 - 2 วัน/สัปดาห์ และใช้เวลาในแต่ละครั้ง 15 - 30 นาที ในเวลา 16 - 19.00 น. ใช้สนามกีฬาของโรงเรียนหรือของหมู่บ้านเป็นที่เล่นกีฬาและออกกำลังกายมากที่สุด กิจกรรมในร่มที่นิยมมากที่สุดคือ วอลเลย์บอล กิจกรรมกลางแจ้งที่นิยมมากที่สุด วิ่งเหยาะมากที่สุด แต่กีฬาที่สนใจมากที่สุด ฟุตบอล

3. ประชาชนมีจุดมุ่งหมายของการเล่นกีฬาและออกกำลังกายเพื่อให้มีสุขภาพดีมากที่สุด

4. ประชาชนมีปัญหาการเล่นกีฬาและออกกำลังกาย ด้านสถานที่ คือสถานที่ไม่เพียงพอ ด้านอุปกรณ์ คือ อุปกรณ์ไม่เพียงพอ ปัญหาส่วนตัวของประชาชนที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือ เวลาว่างไม่เพียงพอที่จะใช้ในการเล่นกีฬาและออกกำลังกาย

5. ความต้องการรับบริการในการเล่นกีฬาออกกำลังกายของประชาชนในเขตภาคเหนือตอนล่าง ด้านสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกและด้านบุคลากรผู้ให้บริการอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ด้าน

6. จากการทดสอบค่าที่พบว่า ความต้องการด้านสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกระหว่างประชาชนชายกับประชาชนหญิง มีความต้องการไม่แตกต่างกันและความต้องการด้านบุคลากรผู้ให้บริการโดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้น ความต้องการให้มีบุคลากรคอยให้คำแนะนำในการเล่นกีฬาและออกกำลังกายและให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยในบริเวณสนามกีฬาและสถานที่ออกกำลังกาย ประชาชนหญิงมีความต้องการมากกว่าประชาชนชาย

7. จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า

7.1 ความต้องการด้านสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก และบุคลากรผู้ให้บริการระหว่างกลุ่มอายุ ทุกข้อไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ้ พบว่า ประชาชนกลุ่มอายุ 15 - 25 ปี กับประชาชนกลุ่มอายุ 26 - 35 ปี และประชาชนกลุ่มอายุ 15 - 25 ปี กับประชาชนกลุ่มอายุ 56 ปีขึ้นไปมีความต้องการด้านความต้องการให้มีห้องเก็บและยืมอุปกรณ์ โดยเฉพาะ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05

7.2 ความต้องการด้านสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก และบุคลากรผู้ให้บริการ ระหว่างระดับการศึกษาไม่มีความแตกต่างกัน

7.3 ความต้องการด้านสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกและด้านบุคลากรผู้ให้บริการระหว่างกลุ่มอาชีพไม่มีความแตกต่าง

สังวร เฟื่องสวัสดิ์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการการออกกำลังกายของบุคลากร กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการการออกกำลังกายของบุคลากรกรมการค้าต่างประเทศ และเพื่อเปรียบเทียบความต้องการการออกกำลังกายของบุคลากรเพศชายและเพศหญิง กลุ่มตัวอย่างได้จาก

การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จำนวน 300 คน จากประชากรทั้งสิ้น 864 คน ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลที่ได้กลับคืนมา 295 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.33 นำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS/PC*) หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าที (t-test) ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการ การออกกำลังกายของบุคลากรกรมการค้ำต่างประเทศอยู่ในระดับมากและความต้องการการออกกำลังกายของบุคลากรชายและหญิงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านปรากฏว่า มีความต้องการในด้านบุคลากร ผู้ให้บริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธัญญารัตน์ วงษ์สมัย (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้เวลาว่างของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยมี จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นนักเรียนชาย 198 คน นักเรียนหญิง 198 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที (t-test independent) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance) การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีตุกี (Tukey) ผลการวิจัย พบว่า

1. บิดา มารดาและผู้ปกครองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี ส่วนใหญ่มีรายได้รวมเฉลี่ย 3,001- 6,000 บาท ต่อเดือนและมีอาชีพรับจ้าง
2. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสระบุรีในเวลาว่างในด้านการทำนงานบ้านอยู่ในระดับมาก และกิจกรรมที่นิยมมากที่สุดตาม ลำดับ คือ ซักรีดเสื้อผ้า กวาดบ้าน ล้างจาน หุงหาอาหาร ส่วนช่วงเวลาว่างที่ใช้ทำงานบ้าน คือ เวลา 16.00 – 17.00 น. ต่อจากนั้นใช้ช่วงเวลา 17.00 – 18.00 น. ทำกิจกรรมการเรียน การออกกำลังกายและเล่นกีฬาและงานอดิเรก ตามลำดับ
3. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสระบุรีปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนอยู่ในระดับน้อย นิยมมากโดยลำดับ คือ ทำการบ้าน ทำรายงานทบทวนการบ้านที่เรียนมาแล้ว
4. การใช้เวลาว่างโดยรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี ที่อยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ การออกกำลังกายและ กีฬาและงานอดิเรก เช่น ดูโทรทัศน์ พุดคุย ฟังวิทยุ และไม่ได้ใช้เวลาว่างในการหารายได้ พิเศษแต่อย่างใด

5. เปรียบเทียบการใช้เวลาว่างระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 2 และ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจังหวัดสระบุรี ใช้เวลาว่างในการออกกำลังกายและกีฬา หารายได้พิเศษ งานอดิเรก การเรียนไม่แตกต่างกัน แต่ใช้เวลาว่างในด้านการช่วยงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สายัณห์ สุขยิ่ง (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความต้องการการเข้าร่วมกิจกรรมการออกกำลังกายของครูและเจ้าหน้าที่โรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการการเข้าร่วมกิจกรรมการออกกำลังกายของครูและเจ้าหน้าที่โรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย และเปรียบเทียบความต้องการการเข้าร่วมกิจกรรมออกกำลังกายของครูและเจ้าหน้าที่โรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นครูและเจ้าหน้าที่โรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่างจำนวน 648 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน 600 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.59 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS/PC*) วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มโดยการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่าครูและเจ้าหน้าที่โรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย มีความต้องการการเข้าร่วมกิจกรรมออกกำลังกายของครูและเจ้าหน้าที่โรงเรียนในเครือคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย อยู่ในระดับมากและความต้องการการเข้าร่วมกิจกรรมการออกกำลังกายของครูกับเจ้าหน้าที่โรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการด้านกิจกรรมนันทนาการ จะเห็นได้ว่าความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของแต่ละบุคคลจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายด้านที่จะทำให้มีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการบุคลากร ในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง เพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงและเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวังต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัย เรื่อง ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงสำรวจและดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดกลุ่มประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดกลุ่มประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ปี พ.ศ. 2546 จำนวน 454 คน (ข้อมูลจากฝ่ายธุรการ)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ได้มาโดย กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ที่ประชากร 454 คน ได้จำนวน 210 คน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูล 300 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกสัดส่วนกลุ่มบุคลากร

ประเภท	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
อายุ		
18 – 40 ปี	287	187
41 – 60 ปี	167	113
รวม	454	300
ตำแหน่งงาน		
ข้าราชการ	136	90
ลูกจ้างประจำ	198	125
ลูกจ้างชั่วคราว	120	85
รวม	454	300

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้จัดสร้างขึ้นเองมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวังเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ด้านการจัดการและดำเนินการ
2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ
3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก
4. ด้านกิจกรรมนันทนาการ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยจะดำเนินการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร งานวิจัย ตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างเครื่องมือ
2. นำข้อมูลมาสร้างเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรในกองพระราชพิธี
3. นำแบบสอบถามฉบับร่างไปปรึกษาคณะกรรมการผู้ควบคุมการทำปริญญานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ และนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านพิจารณาทำการตรวจสอบเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

การหาค่าคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity) เป็นการหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา(Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องข้อคำถามแต่ละข้อกับลักษณะแต่ละด้านของกิจกรรม โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาให้คะแนนในแต่ละข้อคำถามดังนี้

- + 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ
  - 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ
  - 1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ
- นำคะแนนที่ได้มาแทนค่าในสูตร

$$I C = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

ΣR หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

พิจารณาค่า IC ที่คำนวณได้ถ้ามีค่ามากกว่า 0.5 แสดงว่าข้อคำถามนั้นมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เป็นแบบสอบถาม ในการหาค่า IC ครั้งนี้ข้อคำถามทุกข้อมีค่า 0.5 จึงนำไปใช้เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ต่อไป

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกองอื่น ๆ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

3. นำไปให้ประธานและกรรมการตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง แล้วนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ผล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ขอบหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการด้วยตัวเอง

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์แบบของแบบสอบถามที่ผู้ตอบมาแล้วทุกฉบับ
2. นำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปโดยวิเคราะห์ในประเด็นต่อไปนี้

2.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 โดยการแจกแจงหาค่าร้อยละ นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2.2 วิเคราะห์คำตอบของแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2.3 นำข้อมูลข้อเสนอแนะของแบบสอบถามตอนที่ 3 มาเสนอในรูปแบบความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามที่ได้แจกออกไปและได้รับกลับคืนที่มีความสมบูรณ์มีจำนวนทั้งสิ้น 300 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. นำข้อมูลตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมาแจกแจงหาค่าร้อยละแล้วนำเสนอในรูปตารางของความเรียง
2. นำข้อมูลตอนที่ 2 ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง มาแจกแจงหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
3. นำข้อมูลตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ มาสรุปแล้วนำเสนอในรูปความเรียง

การแปลความหมาย

การแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ในการประเมินผลโดยอิงเกณฑ์โดยใช้ค่าสูงสุดลบด้วยค่าต่ำสุด แล้วหารด้วยจำนวนชั้นที่ต้องการแบ่ง (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9) ได้ดังนี้

1.00 – 2.33	น้อย
2.34 – 3.67	ปานกลาง
3.68 – 5.00	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางและความเรียง

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. อายุ		
- 18 - 40 ปี	187	62.3
- 41 - 60 ปี	113	37.3
รวม	300	100
2. ตำแหน่งงาน		
- ข้าราชการ	90	30.0
- ลูกจ้างประจำ	125	41.7
- ลูกจ้างชั่วคราว	85	28.3
รวม	300	100

จากตาราง 2 แสดงว่าบุคลากรของกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง โดยแบ่งเป็นช่วงอายุเป็น 2 ช่วงอายุ คือ 18 - 40 ปี จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 62.3 ช่วงอายุ 41 - 60 ปี จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 37.7 รวมจำนวน 300 คน และแบ่งเป็นข้าราชการ จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 ลูกจ้างประจำ จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 41.7 ลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 รวมจำนวน 300 คน

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากร กองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง โดยแบ่งเป็นช่วงอายุ ตำแหน่งงาน

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ
ของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ด้านการจัดการและดำเนินการ จำแนก
ตามช่วงอายุ

ความต้องการ	อายุ 18 - 40 ปี		อายุ 41 - 60 ปี		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ควรมีระเบียบการใช้ที่ชัดเจน เหมาะสม	4.70	.55	4.42	.68	4.59	.61
2. ควรมีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ นันทนาการไว้เผยแพร่	4.70	.55	4.42	.66	4.59	.61
3. ควรมีการทดสอบสมรรถภาพ ทางกายประจำปี	4.64	.51	4.47	.64	4.57	.57
4. ควรจัดระบบการใช้สถานที่ให้เป็น ธรรมชาติและสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ	4.63	.54	4.37	.72	4.53	.62
5. ควรจัดประชุมนันทนาการวิชาการ เกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการและ การออกกำลังกายเพื่อให้ผู้ใช้ บริการได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น	4.43	.66	4.50	.66	4.46	.66
6. ควรมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประชา สัมพันธ์การเข้ารับกิจกรรม นันทนาการ	4.41	.67	4.53	.60	4.46	.65
7. ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งบ ริษัทมาตรฐานด้านการจัดกิจกรรม	4.42	.58	4.57	.58	4.47	.59
8. ควรมีงบประมาณด้านการจัด กิจกรรมนันทนาการ	4.39	.59	4.46	.66	4.42	.61
9. ควรจัดสรรงบประมาณด้านการจัด กิจกรรมตลอดปี	4.41	.63	4.54	.64	4.46	.63
10. ควรอำนวยความสะดวกในการ ใช้งบประมาณต่อการจัดกิจกรรม นันทนาการ	4.45	.61	4.45	.68	4.45	.64

ตาราง 3 (ต่อ)

ความต้องการ	อายุ 18 - 40 ปี		อายุ 41 - 60 ปี		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
11. จัดบริการตรวจร่างกายให้กับ						
ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ	4.42	.64	4.51	.63	4.45	.63
12. มีการจัดการทดสอบสมรรถภาพ						
ประจำเดือนหรือประจำปี	4.45	.63	4.50	.64	4.47	.64
รวม	4.50	.39	4.47	.47	4.49	.42

จากตาราง 3 แสดงว่าบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านการจัดและดำเนินการ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.49) โดยกลุ่มอายุ 18 - 40 ปี มีความต้องการให้มีระเบียบที่ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 4.70) มีข้อมูลข่าวสารเผยแพร่ (ค่าเฉลี่ย 4.70) มีการทดสอบทางกายประจำปี (ค่าเฉลี่ย 4.64) และกลุ่มอายุระหว่าง 41 - 60 ปี มีความต้องการในเรื่องสนับสนุนการจัดตั้งงบประมาณ (ค่าเฉลี่ย 4.57) จัดสรรงบประมาณตลอดปี (ค่าเฉลี่ย 4.54) และหน่วยงานทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์กิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 4.53)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ
ของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ จำแนกตาม
ช่วงอายุ

ความต้องการ	อายุ 18 - 40 ปี		อายุ 41 - 60 ปี		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. มีบุคลากรให้คำแนะนำในการจัด กิจกรรม นันทนาการ	4.43	.64	4.38	.66	4.41	.65
2. มีบุคลากรที่จะคอยให้คำแนะนำใน การจัดกิจกรรมนันทนาการเป็นผู้มี ความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน	4.47	.62	4.43	.58	4.45	.60
3. มีบุคลากรทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ให้คำแนะนำ บริการ ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม นันทนาการ	4.43	.56	4.43	.64	4.43	.59
4. บุคลากรเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี สุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกาย และจิตใจ มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี	4.35	.58	4.51	.64	4.41	.61
5. มีเจ้าหน้าที่ดูแลรับฝากสิ่งของ ในบริเวณสถานจัดกิจกรรม นันทนาการ	4.38	.62	4.47	.68	4.41	.65
6. มีเจ้าหน้าที่พยาบาลประจำสถานที่ จัดกิจกรรมนันทนาการ	4.35	.62	4.54	.58	4.42	.61
7. มีเจ้าหน้าที่บริการเบิก - จ่าย อุปกรณ์	4.35	.59	4.50	.57	4.41	.59
8. มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาด บริเวณสถานที่จัดกิจกรรม นันทนาการ	4.35	.61	4.55	.58	4.43	.60
รวม	4.38	.41	4.47	.47	4.42	.43

จากตาราง 4 แสดงว่าบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.42) โดยกลุ่ม 18 - 40 ปี ต้องการให้มีบุคลากรเป็นผู้มีความรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.47) บุคลากรให้คำแนะนำกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 4.43) และบุคลากรทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์กิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 4.43) กลุ่ม 41 - 60 ปี มีความต้องการให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาด (ค่าเฉลี่ย 4.55) มีเจ้าหน้าที่พยาบาล (ค่าเฉลี่ย 4.54) บุคลากรเป็นผู้มีบุคลิกภาพดี (ค่าเฉลี่ย 4.51)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามช่วงอายุ

ความต้องการ	อายุ 18 - 40 ปี		อายุ 41 - 60 ปี		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. สถานที่จัดบริการกิจกรรม						
นันทนาการกลางแจ้ง	4.49	.70	4.39	.63	4.45	.68
2. สถานที่จัดกิจกรรมนันทนาการในร่ม	4.49	.70	4.46	.61	4.48	.67
3. สถานที่จัดบริการกิจกรรม						
นันทนาการได้มาตรฐาน	4.56	.50	4.56	.61	4.55	.54
4. สถานที่จัดบริการกิจกรรม						
นันทนาการควรเป็นของหน่วยงาน	4.53	.55	4.42	.72	4.49	.62
5. สถานที่จัดบริการกิจกรรมควรเป็น						
ของเอกชน	4.54	.65	4.29	.79	4.45	.71
6. สถานที่จัดควรมีที่นั่งสำหรับ						
ผู้นั่งชมเป็นสัดส่วน	4.55	.64	4.50	.60	4.53	.62
7. สถานที่ควรมีที่นั่งพักผ่อนอย่าง						
เพียงพอในบริเวณ	4.48	.60	4.50	.63	4.49	.61
8. สถานที่ควรอยู่ในทำเลที่เหมาะสม						
ไม่ห่างจากที่พักมากเกินไป						
เดินทางไปมาสะดวกปลอดภัย	4.37	.63	4.56	.58	4.44	.62
9. สถานที่จะต้องมีห้องน้ำ ห้องส้วม						
เพียงพอ สะอาด	4.30	.64	4.52	.61	4.38	.64

ตาราง 5 (ต่อ)

ความต้องการ	อายุ 18 - 40 ปี		อายุ 41 - 60 ปี		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
10. สถานที่สำหรับเปลี่ยนเครื่องแต่งกายและทำความสะอาดร่างกาย	4.34	.62	4.55	.57	4.42	.61
11. ห้องปฐมพยาบาลสำหรับผู้บาดเจ็บจากการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ	4.38	.62	4.49	.67	4.42	.64
12. สถานที่ที่มีน้ำดื่มไว้บริการเป็นจุดๆ	4.43	.59	4.50	.61	4.50	.60
13. สถานที่ควรจำหน่ายอุปกรณ์กีฬาในราคาถูกลงกว่าท้องตลาดไว้จำหน่าย	4.39	.59	4.50	.61	4.43	.60
14. สถานที่ทำงานของเจ้าหน้าที่เป็นสัดส่วนแน่นอน ติดต่อกันได้สะดวก	4.64	.59	4.36	.66	4.53	.63
15. อุปกรณ์ที่ใช้ต้องมีมาตรฐานมีความคงทนถาวร	4.64	.57	4.38	.65	4.53	.61
16. อุปกรณ์มีจำนวนเพียงพอแก่การให้บริการ	4.47	.55	4.37	.66	4.43	.59
17. ควรมีอุปกรณ์กีฬาหลายๆชนิดอย่างเพียงพอ ได้มาตรฐาน	4.49	.56	4.40	.70	4.45	.62
รวม	4.47	.36	4.45	.37	4.46	.36

จากตาราง 5 แสดงว่าบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.42) โดยกลุ่ม 18 - 40 ปี ต้องการให้มีสถานที่ทำงานของเจ้าหน้าที่เป็นสัดส่วน (ค่าเฉลี่ย 4.64) อุปกรณ์มีมาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 4.64) สถานที่จัดมีมาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 4.56) และกลุ่มอายุระหว่าง 41 - 60 ปี มีความต้องการในเรื่องสถานที่ควรอยู่ในทำเลที่เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.56) สถานที่มีมาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 4.56) สถานที่เปลี่ยนเครื่องแต่งกาย (ค่าเฉลี่ย 4.55)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ
ของบุคลากร ในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ด้านกิจกรรมนันทนาการ จำแนกตาม
ช่วงอายุ

ความต้องการ	อายุ 18 - 40 ปี		อายุ 41 - 60 ปี		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ท่านต้องการใช้เวลาว่างในการทำ กิจกรรมประเภทเกมและกีฬา น้อยเพียงใด	4.55	.57	4.25	.65	4.43	.62
2. ท่านต้องการให้องค์กรของท่านมี ส่วนร่วมสนับสนุนเพียงใด	4.54	.57	4.32	.59	4.46	.59
3. ท่านต้องการให้องค์กรของท่าน มีการจัดกิจกรรมนันทนาการ เพียงใด	4.47	.60	4.30	.63	4.41	.61
4. ท่านต้องการเข้าร่วมกิจกรรม และกีฬา	4.45	.62	4.38	.74	4.43	.66
รวม	4.50	.43	4.31	.57	4.43	.53

จากตาราง 6 แสดงว่าบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง มีความต้องการ
การจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านกิจกรรมนันทนาการ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.43) โดย
กลุ่มอายุ 18 - 40 ปีมีความต้องการในเรื่อง ต้องการให้องค์กรจัดกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 4.47) ต้องการ
ใช้เวลาว่างทำกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 4.55) ต้องการให้องค์กรสนับสนุน (ค่าเฉลี่ย 4.54) กลุ่มอายุ
41 - 60 ปี ต้องการให้เข้าร่วมกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 4.38) ต้องการให้องค์กรสนับสนุน (ค่าเฉลี่ย
4.32) ต้องการให้องค์กรจัดกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 4.30)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ
ของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ด้านกิจกรรมนันทนาการ จำแนกตาม
ช่วงอายุ

ความต้องการ	อายุ 18 - 40 ปี		อายุ 41 - 60 ปี		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ประเภทกิจกรรมนันทนาการ						
วิ่งเปี้ยว	4.49	4.44	3.90	.97	4.27	.56
วิ่งกระสอบ	4.16	.74	3.87	.96	4.05	.84
โยนห่วง	4.21	.72	3.81	.90	4.06	.81
ชักกะเย่อ	4.22	.74	3.83	.90	4.08	.82
ประเภทกิจกรรมทางสังคม						
ปีใหม่	4.44	.60	4.42	.68	4.43	.63
สงกรานต์	4.44	.55	4.35	.67	4.40	.60
แห่บังไฟ	4.34	.67	3.89	.97	4.17	.82
ไหลเรือไฟ	4.60	3.78	3.87	.98	4.32	3.06
แห่เทียนเข้าพรรษา	4.29	.75	4.09	.83	4.21	.79
ลอยกระทง	4.38	.62	4.34	.69	4.36	.65
สังสรรค์ประจำปี	4.42	.62	4.48	.66	4.44	.63
ประเภทกิจกรรมดนตรีและเพลง						
ประกวดร้องเพลง	4.36	.79	3.89	.91	4.19	.87
ประกวดวงดนตรี	4.36	.79	3.82	.89	4.16	.87
ฟังเพลง	4.33	.75	3.94	.87	4.18	.82
การเต้นประกอบจังหวะ	4.30	.76	4.01	.84	4.19	.80
การเล่นดนตรี	4.27	.83	3.93	.93	4.14	.88
ประเภทกิจกรรมกลางแจ้ง						
การท่องเที่ยว	4.27	.64	4.39	.63	4.32	.64
การอยู่ค่ายพักแรม	4.26	.55	4.36	.66	4.30	.59
การปลูกต้นไม้	4.28	.55	4.33	.65	4.30	.59
ธรรมชาติศึกษา	4.32	.60	4.25	.74	4.29	.65

ตาราง 7 (ต่อ)

ความต้องการ	อายุ 18 - 40 ปี		อายุ 41 - 60 ปี		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ประเภทกิจกรรมท่องเที่ยวธรรมชาติ						
ภูเขา	4.47	.64	4.43	.72	4.46	.67
ป่า	4.44	.59	4.42	.75	4.44	.65
น้ำตก	4.44	.61	4.45	.68	4.44	.64
ถ้ำ	4.47	.63	4.30	.84	4.40	.72
น้ำพุร้อน	4.45	.63	4.40	.75	4.43	.68
แม่น้ำ	4.46	.62	4.37	.80	4.43	.69
ทะเล	4.49	.59	4.41	.75	4.46	.66
ประเภทกีฬา						
ว่ายน้ำ	4.38	.61	4.21	.80	4.32	.69
ฟุตบอล	4.37	.60	4.04	.84	4.25	.72
วิ่งเพื่อสุขภาพ	4.36	.55	4.16	.76	4.29	.65
กายบริหาร	4.38	.57	4.25	.73	4.33	.63
แอโรบิคด้านซ์	4.35	.62	4.30	.72	4.33	.66
ตะกร้อ	4.24	.82	3.96	.91	4.13	.87
แบดมินตัน	4.35	.71	3.96	.89	4.20	.80
เทเบิลเทนนิส	4.47	.61	4.01	.95	4.30	.79
เทนนิส	4.48	.63	4.04	.93	4.31	.79

จากตาราง 7 แสดงว่าบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านประเภทกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ในเรื่องเที่ยวภูเขา (ค่าเฉลี่ย 4.46) ทะเล (ค่าเฉลี่ย 4.46) ป่าใหม่ (ค่าเฉลี่ย 4.43) กลุ่มอายุระหว่าง 18 - 40 ปี มีความต้องการในเรื่องไหลเรือไฟ (ค่าเฉลี่ย 4.60) วิ่งเปี้ยว (ค่าเฉลี่ย 4.49) ทะเล (ค่าเฉลี่ย 4.49) และกลุ่มอายุระหว่าง 41 - 60 ปี มีความต้องการในเรื่องสังสรรค์ประจำปี (ค่าเฉลี่ย 4.48) น้ำตก (ค่าเฉลี่ย 4.45) ภูเขา (ค่าเฉลี่ย 4.43)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ
ของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ด้านการจัดการและดำเนินการ จำแนก
ตามตำแหน่งงาน

ความต้องการ	อายุ 18 - 40 ปี		อายุ 41 - 60 ปี		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ควรมีระเบียบการใช้ที่ชัดเจน เหมาะสม	4.69	.47	4.41	.75	4.76	.43
2. ควรมีข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับ นันทนาการไว้เผยแพร่	4.69	.47	4.41	.73	4.75	.46
3. ควรมีการทดสอบสมรรถภาพ ทางกายประจำปี	4.68	.47	4.38	.66	4.75	.43
4. ควรจัดระบบการใช้สถานที่ให้ เป็นธรรมและสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ	4.68	.47	4.32	.69	4.68	.58
5. ควรจัดประชุมนันทนาการวิชาการ เกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการและ การออกกำลังกาย เพื่อให้ผู้ใช้ บริการได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น	4.63	.48	4.26	.77	4.55	.87
6. ควรมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ การเข้ารับกิจกรรม นันทนาการ	4.63	.48	4.27	.76	4.54	.55
7. ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้ง งบประมาณด้านการจัดกิจกรรม	4.63	.48	4.26	.64	4.61	.51
8. ควรมีงบประมาณด้านการจัด กิจกรรมนันทนาการ	4.60	.49	4.28	.63	4.42	.66
9. ควรจัดสรรงบประมาณด้านการ จัดกิจกรรมตลอดปี	4.61	.49	4.30	.73	4.53	.57
10. ควรอำนวยความสะดวกในการ ใช้งบประมาณต่อการจัดกิจกรรม นันทนาการ	4.62	.49	4.36	.72	4.40	.62

ตาราง 8 (ต่อ)

ความต้องการ	อายุ 18 - 40 ปี		อายุ 41 - 60 ปี		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
11. จัดบริการตรวจร่างกายให้กับผู้ เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ	4.62	.51	4.36	.70	4.41	.62
12. มีการจัดการทดสอบสมรรถภาพ ประจำเดือนหรือประจำปี	4.62	.51	4.38	.72	4.42	.61
รวม	4.64	.42	4.33	.41	4.57	.34

จากตาราง 8 แสดงว่าบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านการจัดและดำเนินการ ตำแหน่งงานข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.64, 4.57 และ 4.33 ตามลำดับ) กลุ่มข้าราชการ มีความต้องการในเรื่อง มีระเบียบที่ชัดเจน มีข้อมูลข่าวสาร มีการทดสอบสมรรถภาพ จัดระบบการใช้สถานที่ จัดประชุมวิชาการ (ค่าเฉลี่ย 4.69, 4.69, 4.68, 4.68 และ 4.63 ตามลำดับ) และตำแหน่งลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว มีความต้องการไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ในเรื่อง ควรจัดตั้งงบประมาณ ควรอำนวยความสะดวก (ค่าเฉลี่ย 4.61 และ 4.36 ตามลำดับ)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ
ของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ จำแนกตาม
ตำแหน่งงาน

ความต้องการ	อายุ 18 - 40 ปี		อายุ 41 - 60 ปี		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. มีบุคลากรให้คำแนะนำในการจัด กิจกรรม นันทนาการ	4.60	.51	4.28	.74	4.41	.58
2. มีบุคลากรที่จะคอยให้คำแนะนำ ในการจัดกิจกรรมนันทนาการเป็น ผู้มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน	4.61	.49	4.38	.69	4.40	.54
3. มีบุคลากรทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ให้คำแนะนำ บริการ ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม นันทนาการ	4.58	.56	4.34	.62	4.41	.54
4. บุคลากรเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี สุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกาย และจิตใจมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี	4.59	.54	4.31	.63	4.38	.62
5. มีเจ้าหน้าที่ดูแล รับผิดชอบของ ในบริเวณสถานจัดกิจกรรม นันทนาการ	4.61	.51	4.29	.71	4.39	.64
6. มีเจ้าหน้าที่พยาบาลประจำสถานที่ จัดกิจกรรมนันทนาการ	4.59	.54	4.34	.66	4.36	.57
7. มีเจ้าหน้าที่บริการเบิก-จ่ายอุปกรณ์	4.60	.51	4.27	.64	4.40	.52
8. มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาด บริเวณสถานที่จัดกิจกรรม นันทนาการ	4.62	.49	4.31	.66	4.39	.58
รวม	4.60	.50	4.31	.37	4.39	.37

จากตาราง 9 แสดงว่าบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ตำแหน่งงานข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.60 , 4.39 และ 4.31 ตามลำดับ) กลุ่มข้าราชการ มีความต้องการในเรื่องมีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาด บุคลากรคอยแนะนำมีความรู้ชำนาญ มีเจ้าหน้าที่ดูแลรับฝากสิ่งของ มีเจ้าหน้าที่บริการ เบิกจ่าย อุปกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.62, 4.61 และ 4.60 ตามลำดับ) กลุ่มลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว มีความต้องการไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามตำแหน่งงาน

ความต้องการ	อายุ 18 - 40 ปี		อายุ 41 - 60 ปี		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. สถานที่จัดบริการกิจกรรม นันทนาการกลางแจ้ง	4.59	.52	4.25	.82	4.61	.49
2. สถานที่จัดกิจกรรมนันทนาการ ในร่ม	4.58	.52	4.31	.81	4.61	.51
4. สถานที่จัดบริการกิจกรรม นันทนาการได้มาตรฐาน	4.58	.52	4.50	.56	4.59	.54
4. สถานที่จัดบริการกิจกรรม นันทนาการควรเป็นของหน่วยงาน	4.58	.54	4.38	.67	4.56	.61
5. สถานที่จัดบริการกิจกรรมควรเป็น ของเอกชน	4.60	.51	4.25	.86	4.58	.59
6. สถานที่จัดควรมีที่นั่งสำหรับผู้นั่ง ชมเป็นสัดส่วน	4.63	.51	4.42	.72	4.58	.56
7. สถานที่ควรมีที่นั่งพักผ่อนอย่าง เพียงพอในบริเวณ	4.66	.48	4.34	.69	4.52	.57
8. สถานที่ควรอยู่ในทำเลที่เหมาะสม ไม่ห่างจากที่พักมากเกินไป เดินทางไปมาสะดวกปลอดภัย	4.68	.47	4.29	.69	4.42	.56
9. สถานที่จะต้องมีห้องน้ำ ห้องส้วม เพียงพอสะอาด	4.66	.48	4.22	.68	4.33	.64

ตาราง 10 (ต่อ)

ความต้องการ	อายุ 18 - 40 ปี		อายุ 41 - 60 ปี		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
10. สถานที่สำหรับเปลี่ยนเครื่องแต่งกายและทำความสะอาดร่างกาย	4.64	.48	4.30	.66	4.36	.59
11. ห้องปฐมพยาบาลสำหรับผู้บาดเจ็บจากการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ	4.63	.48	4.34	.69	4.31	.67
12. สถานที่ที่มีน้ำดื่มไว้บริการเป็นจุดๆ	4.64	.48	4.40	.62	4.33	.64
13. สถานที่ควรจำหน่ายอุปกรณ์กีฬาในราคาถูกลงกว่าท้องตลาดไว้จำหน่าย	4.66	.48	4.31	.63	4.36	.61
14. สถานที่ทำงานของเจ้าหน้าที่เป็นสัดส่วนแน่นอน ติดต่อกันได้สะดวก	4.49	.66	4.47	.69	4.67	.47
15. อุปกรณ์ที่ใช้ต้องมีมาตรฐานมีความคงทนถาวร	4.49	.66	4.48	.64	4.66	.48
16. อุปกรณ์มีจำนวนเพียงพอแก่การให้บริการ	4.49	.66	4.34	.58	4.52	.53
17. ควรมีอุปกรณ์กีฬาหลาย ๆ ชนิดอย่างเพียงพอ ได้มาตรฐาน	4.49	.66	4.37	.62	4.54	.57
รวม	4.59	.41	4.35	.34	4.50	.29

จากตาราง 10 แสดงว่าบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งความสะดวก ตำแหน่งงานข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.59, 4.50 และ 4.35 ตามลำดับ) กลุ่มข้าราชการมีความต้องการในเรื่องสถานที่ควรอยู่ในทำเลที่เหมาะสม สถานที่ต้องมีห้องน้ำ สถานที่ควรจำหน่ายอุปกรณ์ สถานที่ที่มีน้ำดื่ม (ค่าเฉลี่ย 4.68, 4.66, 4.66 และ 4.64 ตามลำดับ) กลุ่มลูกจ้างประจำมีความต้องการในเรื่องอุปกรณ์มีมาตรฐาน สถานที่เป็นสัดส่วน สถานที่จัดกิจกรรมได้มาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 4.48, 4.47 และ 4.50 ตามลำดับ) กลุ่มลูกจ้างชั่วคราวมีความต้องการไม่แตกต่างกับลูกจ้างประจำ ยกเว้น สถานที่จัดกลางแจ้ง สถานที่จัดในร่ม (ค่าเฉลี่ย 4.61)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ
ของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ด้านกิจกรรมนันทนาการ จำแนกตาม
ตำแหน่งงาน

ความต้องการ	อายุ 18 - 40 ปี		อายุ 41 - 60 ปี		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ท่านต้องการใช้เวลาว่างในการทำ กิจกรรมประเภทเกมและกีฬา น้อยเพียงใด	4.57	.54	4.34	.68	4.44	.57
2. ท่านต้องการให้องค์กรของท่านมี ส่วนร่วมสนับสนุนเพียงใด	4.57	.54	4.37	.63	4.47	.55
3. ท่านต้องการให้องค์กรของท่านมี การจัดกิจกรรมนันทนาการเพียงใด	4.58	.54	4.26	.65	4.44	.59
4. ท่านต้องการเข้าร่วมกิจกรรม และกีฬา	4.57	.54	4.27	.76	4.51	.59
รวม	4.56	.53	4.31	.52	4.46	.50

จากตาราง 11 แสดงว่าบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง มีความต้องการ
การจัดกิจกรรมนันทนาการ ตำแหน่งงานข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว (ค่าเฉลี่ย
4.56, 4.46 และ 4.31 ตามลำดับ) กลุ่มข้าราชการมีความต้องการในเรื่อง ต้องการให้องค์กรมี
กิจกรรม ต้องการให้องค์กรสนับสนุน ต้องการใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรม ต้องการเข้าร่วม
กิจกรรมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ
ของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ด้านกิจกรรมนันทนาการ จำแนกตาม
ตำแหน่งงาน

ความต้องการ	อายุ 18 - 40 ปี		อายุ 41 - 60 ปี		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ประเภทกิจกรรมเกมนันทนาการ						
วิ่งเปี้ยว	4.26	.77	3.69	.89	5.13	6.49
วิ่งกระสอบ	4.24	.77	3.70	.87	4.35	.65
โยนห่วง	4.22	.78	3.78	.87	4.28	.65
ชักกะเย่อ	4.22	.78	3.81	.90	4.32	.60
ประเภทกิจกรรมทางสังคม						
ปีใหม่	4.46	.52	4.42	.69	4.42	.64
สงกรานต์	4.44	.52	4.34	.63	4.46	.61
แห่บังไฟ	4.37	.66	3.88	.88	4.40	.77
ไหลเรือไฟ	4.40	.67	4.27	4.67	4.32	.82
แห่เทียนเข้าพรรษา	4.40	.68	3.98	.84	4.35	.72
ลอยกระทง	4.49	.52	4.20	.73	4.47	.59
สังสรรค์ประจำปี	4.49	.52	4.35	.73	4.53	.57
ประเภทกิจกรรมดนตรีและเพลง						
ประกวดร้องเพลง	4.14	.84	4.01	.96	4.49	.65
ประกวดวงดนตรี	4.12	.83	3.98	.97	4.47	.65
ฟังเพลง	4.11	.81	4.03	.88	4.47	.65
การเดินประกอบจังหวะ	4.12	.80	4.06	.82	4.46	.72
การเล่นดนตรี	4.11	.81	3.89	.95	4.54	.68
ประเภทกิจกรรมกลางแจ้ง						
การท่องเที่ยว	4.43	.50	4.19	.73	4.38	.60
การอยู่ค่ายพักแรม	4.43	.50	4.18	.62	4.34	.61
การปลูกต้นไม้	4.43	.50	4.15	.61	4.38	.60
ชมรมชาติศึกษา	4.44	.50	4.10	.76	4.41	.56

ตาราง 12 (ต่อ)

ความต้องการ	อายุ 18 - 40 ปี		อายุ 41 - 60 ปี		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ประเภทกิจกรรมท่องเที่ยวธรรมชาติ						
ภูเขา	4.51	.52	4.38	.80	4.52	.59
ป่า	4.52	.50	4.34	.76	4.49	.61
น้ำตก	4.52	.50	4.32	.75	4.54	.57
ถ้ำ	4.52	.50	4.26	.81	4.48	.75
น้ำพุร้อน	4.50	.52	4.37	.70	4.46	.78
แม่น้ำ	4.51	.50	4.32	.75	4.49	.77
ทะเล	4.52	.50	4.39	.67	4.48	.77
ประเภทกีฬา						
ว่ายน้ำ	4.53	.54	4.71	.73	4.31	.72
ฟุตบอล	4.53	.54	4.03	.75	4.26	.73
วิ่งเพื่อสุขภาพ	4.54	.54	4.09	.62	4.31	.69
กายบริหาร	4.54	.54	4.11	.65	4.42	.61
แอโรบิคด้านซ์	4.54	.54	4.09	.71	4.46	.59
ตะกร้อ	4.29	.77	3.72	.90	4.56	.61
แบดมินตัน	4.52	.52	3.69	.85	4.62	.51
เทเบิลเทนนิส	4.54	.52	3.90	.89	4.62	.58
เทนนิส	4.54	.52	3.92	.90	4.64	.57

จากตาราง 12 แสดงว่าบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านประเภทกิจกรรม ตำแหน่งงานข้าราชการมีความต้องการในเรื่อง วิ่งเพื่อสุขภาพ ว่ายน้ำ ทะเล (ค่าเฉลี่ย 4.54 ,4.53 และ 4.52 ตามลำดับ) ลูกจ้างประจำมีความต้องการในเรื่องเที่ยวปีใหม่ ทะเล ภูเขา (ค่าเฉลี่ย 4.42, 4.39 และ 4.38 ตามลำดับ) ลูกจ้างชั่วคราวมีความต้องการในเรื่อง วิ่งเปี้ยว เทนนิส เทเบิลเทนนิส (ค่าเฉลี่ย 5.13, 4.64 และ 4.62 ตามลำดับ)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ที่จำนวนประชากร 454 คน ได้จำนวน 210 คน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูล 300 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย อายุ ตำแหน่งงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวังเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 4 ด้าน คือ ด้านการจัดการและดำเนินการ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านกิจกรรมนันทนาการ

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และได้ใช้การวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าร้อยละเกี่ยวกับไขข้อมูลส่วนตัวของผู้จำแนกเป็นรายข้อ และรายด้านของความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากร ในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง สรุปได้ดังนี้

1. บุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างประจำ และมีช่วงอายุระหว่าง 18 - 40 ปี

2. บุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก

3. บุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ กลุ่มอายุระหว่าง 18 - 40 ปี และ 41 - 60 ปี

3.1 ด้านการจัดการและดำเนินการ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.49) 18 - 40 ปี โดยต้องการให้มีระเบียบที่ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 4.47) มีข้อมูลข่าวสารเผยแพร่ (ค่าเฉลี่ย 4.47) และมีการทดสอบทางกายประจำปี (ค่าเฉลี่ย 4.64) และ 41 - 60 ปี ต้องการให้หน่วยงานทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมนันทนาการ (ค่าเฉลี่ย 4.53) มีการสนับสนุนการจัดตั้งงบประมาณ (ค่าเฉลี่ย 4.57) และจัดสรรงบประมาณตลอดปี (ค่าเฉลี่ย 4.54)

3.2 ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.42) 18 - 40 ปี โดยต้องการให้บุคลากรเป็นผู้มีความรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.47) บุคลากรให้คำแนะนำกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 4.43) และบุคลากรทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมนันทนาการ (ค่าเฉลี่ย 4.43) 41 - 60 ปี ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาด (ค่าเฉลี่ย 4.55) มีเจ้าหน้าที่พยาบาล (ค่าเฉลี่ย 4.54) และบุคลากรเป็นผู้มีบุคลิกภาพดี (ค่าเฉลี่ย 4.51)

3.3 ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก 18 - 40 ปี (ค่าเฉลี่ย 4.42) โดยต้องการให้มีสถานที่ทำงานของเจ้าหน้าที่เป็นสัดส่วน (ค่าเฉลี่ย 4.64) อุปกรณ์มีมาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 4.64) และสถานที่จัดมีมาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 4.56) 41 - 60 ปี ต้องการให้มีสถานที่อยู่ในทำเลที่เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.56) สถานที่เปลี่ยนเครื่องแต่งกาย (ค่าเฉลี่ย 4.55) และสถานที่มีมาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 4.56)

3.4 ด้านกิจกรรมนันทนาการ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.43) 18 - 40 ปี โดยต้องการให้ใช้เวลาว่างทำกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 4.55) ต้องการให้องค์กรสนับสนุน (ค่าเฉลี่ย 4.54) และต้องการให้องค์กรจัดกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 4.47) 41 - 60 ปี ต้องการเข้าร่วมกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 4.38) ต้องการให้องค์กรสนับสนุน (ค่าเฉลี่ย 4.32) และต้องการให้องค์กรจัดกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 4.30) และประเภทกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ในเรื่องเที่ยวภูเขา ทะเล ปีใหม่ (ค่าเฉลี่ย 4.46, 4.46 และ 4.43) 18 - 40 ปี มีความต้องการในเรื่องไหลเรือไฟ วิ่งเปี้ยว ทะเล (ค่าเฉลี่ย 4.60, 4.49 และ 4.49) 41 - 60 ปี มีความต้องการในเรื่องสังสรรค์ประจำปี น้ำตก ภูเขา (ค่าเฉลี่ย 4.48, 4.45 และ 4.43)

4. บุคลากรในกองพระราชพิธีสำนักพระราชวังมี ความต้องการการจัดกิจกรรม
นันทนาการ กลุ่มตำแหน่งงานข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว

4.1 ด้านการจัดการและดำเนินการ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.64, 4.33
และ 4.57) โดยกลุ่มข้าราชการต้องการให้มีระเบียบที่ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 4.69) มีข้อมูล
ข่าวสารเผยแพร่ (ค่าเฉลี่ย 4.69) มีการทดสอบสมรรถภาพ (ค่าเฉลี่ย 4.68) จัดระบบการใช้
สถานที่ (ค่าเฉลี่ย 4.68) และจัดประชุมวิชาการ (ค่าเฉลี่ย 4.63) ลูกจ้างประจำ ลูกจ้าง
ชั่วคราว มีความต้องการคล้ายกัน ยกเว้นในเรื่อง ควรมีการอำนวยความสะดวก ควรจัดตั้ง
งบประมาณ (ค่าเฉลี่ย 4.36 และ 4.61)

4.2 ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.60, 4.31 และ 4.39)
โดยกลุ่มข้าราชการต้องการให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาด (ค่าเฉลี่ย 4.62) บุคลากร
คอยแนะนำมีความรู้ความชำนาญ (ค่าเฉลี่ย 4.61) และมีเจ้าหน้าที่บริการเบิกจ่ายอุปกรณ์
(ค่าเฉลี่ย 4.60) ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว มีความต้องการคล้ายกัน

4.3 ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย
4.59, 4.35 และ 4.50) โดยกลุ่มข้าราชการ ต้องการให้มีสถานที่ควรอยู่ในทำเลเหมาะสม
(ค่าเฉลี่ย 4.68) สถานที่ต้องมีห้องน้ำ (ค่าเฉลี่ย 4.66) สถานที่ควรจำหน่ายอุปกรณ์ (ค่าเฉลี่ย
4.66) และสถานที่มีน้ำดื่ม (ค่าเฉลี่ย 4.64) ลูกจ้างประจำ ต้องการให้มีสถานที่เป็นสัดส่วน
(ค่าเฉลี่ย 4.47) ลูกจ้างชั่วคราวมีความต้องการคล้ายกัน ยกเว้น สถานที่จัดกลางแจ้ง
(ค่าเฉลี่ย 4.61) สถานที่จัดในร่ม (ค่าเฉลี่ย 4.61)

4.4 ด้านกิจกรรมนันทนาการ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.56, 4.31 และ 4.46)
มีความต้องการให้มืองค์กรมีกิจกรรม ต้องการให้องค์กรสนับสนุน ต้องการใช้เวลาว่างในการ
ทำกิจกรรม ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมคล้ายกัน ด้านประเภทกิจกรรม ข้าราชการมีความ
ต้องการในเรื่องวิ่งเพื่อสุขภาพ วายน้ำ ทะเล (ค่าเฉลี่ย 4.54, 4.53 และ 4.52) ลูกจ้างประจำ
มีความต้องการในเรื่องเที่ยวปีใหม่ ทะเล ภูเขา (ค่าเฉลี่ย 4.42, 4.39 และ 4.38) ลูกจ้างชั่วคราว
มีความต้องการในเรื่องวิ่งเปี้ยว เทนนิส เทเบิลเทนนิส (ค่าเฉลี่ย 5.13, 4.64 และ 4.62)

อภิปรายผล

บุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง กลุ่มอายุระหว่าง 18 - 40 ปี, 41 - 60 ปี และตำแหน่งงานข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว มีความต้องการการจัดกิจกรรม นันทนาการทั้ง 4 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านทั้ง 4 ด้าน ตามผลที่ปรากฏอภิปรายได้ว่า

1. ด้านการจัดการและดำเนินการ

บุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง มีความต้องการจัดกิจกรรม นันทนาการอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มอายุระหว่าง 18 - 40 ปี ต้องการให้มีระเบียบที่ชัดเจน มีข่าวสารเผยแพร่และมีการทดสอบทางการประจำปี และช่วงอายุ 41 - 60 ปี ต้องการให้มีการสนับสนุนการจัดตั้งงบประมาณ จัดสรรงบประมาณตลอดปีและหน่วยงานทำหน้าที่ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมนันทนาการจะเห็นว่าในกลุ่มอายุ จะมีความต้องการที่แตกต่างกันเป็น เพราะด้วยหน้าที่ความรับผิดชอบ ความพร้อมของหน่วยงาน การประสานงานระหว่างหน่วยงานกับเจ้าหน้าที่ รวมถึงวิสัยทัศน์และคุณวุฒิที่มีความพร้อมด้านร่างกาย จิตใจ สุขภาพ ที่เอื้อต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ โดยกลุ่มตำแหน่งงาน ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว มีความต้องการให้มีระเบียบชัดเจน มีข้อมูลข่าวสารเผยแพร่ มีการทดสอบสมรรถภาพ จัดระบบการใช้สถานที่ และจัดประชุมวิชาการ ยกเว้นในเรื่องควรมีการอำนวยความสะดวก และการจัดตั้งงบประมาณ แสดงว่าบุคลากรในกองพระราชพิธี ในกลุ่มตำแหน่งงานมีความพร้อมและความคิดที่ต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการในทิศทางเดียวกัน แม้จะมีหน้าที่รับผิดชอบที่แตกต่างกันก็ตามแต่ยังเห็นถึงความจำเป็นของการจัดการและดำเนินการ เพื่อที่จะทำให้หน่วยงานมีความพร้อมดังที่บุคลากรมีความต้องการในการเข้าร่วมกิจกรรม ดังคำกล่าว สายันต์ กุฎการ (2538 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้มาใช้บริการมีความต้องการให้มีเจ้าหน้าที่ในการจัดการและดำเนินการในการเข้าร่วมกิจกรรม

2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ

บุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง มีความต้องการการจัดกิจกรรม นันทนาการอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มอายุระหว่าง 18 - 40 ปี มีความต้องการให้บุคลากร เป็นผู้มีความรู้ บุคลากรให้คำแนะนำกิจกรรมและบุคลากรทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์กิจกรรม นันทนาการ และช่วงอายุระหว่าง 41 - 60 ปี ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาด มีเจ้าหน้าที่พยาบาล และบุคลากรเป็นผู้มีบุคลิกภาพดี จะเห็นว่ากลุ่มอายุ 18 - 40 ปี จะมีความต้องการเน้นไปทางบุคลากรมีความรู้ส่วนในกลุ่มอายุ 41 - 60ปี มีความต้องการความสะดวก และปลอดภัย ซึ่งจะเป็นไปตามวัยและความคิดที่เหมาะสมกับปัจจัยต่าง ๆ ในการเลือกที่จะ เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ โดยกลุ่มตำแหน่งงานต้องการให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาด

บุคลากรคอยแนะนำมีความรู้ความชำนาญ เจ้าหน้าที่ดูแลรับฝากสิ่งของ และมีเจ้าหน้าที่บริการเบิกจ่าย-อุปกรณ์ ซึ่งลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว มีความต้องการคล้าย ๆ กัน ซึ่งหน้าที่รับผิดชอบตำแหน่งงานจะต่างกันแต่มีความต้องการคล้าย ๆ กันจึงแสดงว่าบุคลากรเห็นถึงความสำคัญของบุคลากรผู้ให้บริการไว้คอยแนะนำ ในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมมีผู้ที่คอยให้คำแนะนำโดยเฉพาะผู้แนะนำมีความรู้เฉพาะด้านทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความศรัทธาได้ปฏิบัติตามจากต้นแบบที่ถูกต้อง เกิดการเรียนรู้เร็วขึ้นเมื่อได้รับคำแนะนำ ดังกับงานวิจัยของรัตนภรณ์ ทันทกาญจนพันธ์ (2530 : บทคัดย่อ) ที่จะพบว่า ข้าราชการตำรวจกองปราบปรามสามยอด ต้องการให้จัดบุคลากรผู้มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านมาให้คำแนะนำในการเข้าร่วมกิจกรรม

3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

บุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มอายุระหว่าง 18 - 40 ปี มีความต้องการให้มีสถานที่ทำงานของเจ้าหน้าที่เป็นสัดส่วน อุปกรณ์มีมาตรฐานและสถานที่จัดมีมาตรฐาน และช่วงอายุระหว่าง 41 - 60 ปี ต้องการให้มีสถานที่อยู่ในทำเลที่เหมาะสม สถานที่เปลี่ยนเครื่องแต่งกาย และสถานที่มีมาตรฐาน จะเห็นได้ว่าในช่วงอายุ 18 - 40 ปี และ อายุ 41 - 60 ปี มีความต้องการที่ว่าหากสถานที่ไม่มีมาตรฐานและความปลอดภัยและอยู่ในทำเลเหมาะสมจะทำให้เกิดผลกระทบในการเข้าร่วมกิจกรรมทำให้ไม่สนุกสนาน สุขภาพจิตเสียได้ โดยกลุ่มข้าราชการต้องการให้มีสถานที่ควรอยู่ในทำเลเหมาะสม สถานที่ต้องมีห้องน้ำ สถานที่ควรจำหน่ายอุปกรณ์ และสถานที่มีน้ำดื่ม ลูกจ้างประจำต้องการให้มีสถานที่จัดกิจกรรมได้มาตรฐาน อุปกรณ์มีมาตรฐาน และสถานที่เป็นสัดส่วน ลูกจ้างชั่วคราวมีความต้องการคล้ายกัน ยกเว้นสถานที่กลางแจ้ง สถานที่จัดในร่ม จะเห็นได้ว่าด้วยช่วงอายุ ตำแหน่งงาน ทำให้เกิดความต้องการในแต่ละเรื่องที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะความต้องการด้านสถานที่ในการเข้าร่วมกิจกรรม ทั้งกลางแจ้งและในร่มควรอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สะอาดบริสุทธิ์และการมีอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อบริการอย่างเพียงพอและอยู่ในสภาพที่พร้อมเข้าร่วมกิจกรรมได้เลย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สุพัตร์ สมานิต (2526 : 28) กล่าวว่า การเข้าร่วมกิจกรรมจะไม่บรรลุเลยถ้ามี สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ไม่เพียงพอ

4. ด้านกิจกรรมนันทนาการ

บุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง มีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มอายุระหว่าง 18 - 40 ปี มีความต้องการให้ใช้เวลาว่างทำกิจกรรม ต้องการให้องค์กรสนับสนุน และต้องการให้องค์กรจัดกิจกรรม และช่วงอายุระหว่าง 41 - 60 ปี ต้องการเข้าร่วมกิจกรรม ต้องการให้องค์กรสนับสนุน และต้องการให้องค์กรจัดกิจกรรม และในประเภทกิจกรรมโดยรวม ต้องการเที่ยวภูเขา ร่วมงานปีใหม่ กลุ่มอายุ 18 - 40 ปี ต้องการในเรื่องไหลเรือไฟ วิ่งเปี้ยว ทะเล กลุ่มอายุ 41 - 60 ปี มีความต้องการ

ในเรื่องสังสรรค์ประจำปี น้าต๋อ ภูเขา จะเห็นได้ว่าช่วงอายุ 18 - 40 ปี มีความต้องการในเรื่องท่องเที่ยวผจญภัยและอายุ 41 - 60 ปี มีความต้องการในเรื่องท่องเที่ยวสังสรรค์เพื่อพักผ่อนคลายเครียดอาจเป็นเพราะด้วยวัยและความคิดในการเข้าร่วมกิจกรรมที่เหมาะสมกับสภาพร่างกาย จิตใจ สุขภาพ ในแต่ละกิจกรรม โดยกลุ่มตำแหน่งงานข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว ต้องการให้มืองค์กรมีกิจกรรม ต้องการให้องค์กรสนับสนุน ต้องการใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรม ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมคล้ายๆกัน และในประเภทกิจกรรมข้าราชการมีความต้องการในเรื่อง วิ่งเพื่อสุขภาพ วัยหน้า ทะเล ลูกจ้างประจำ มีความต้องการในเรื่องเที่ยวปีใหม่ ทะเล ภูเขา ลูกจ้างชั่วคราว มีความต้องการในเรื่องวิ่งเปี้ยว เทนนิส เทเบิลเทนนิส จะเห็นว่าด้านกิจกรรมนั้นหนทางการจะมีความต้องการคล้าย ๆ กัน จะมีความต้องการต่างกัน ในประเภทของกิจกรรม ด้วยวัยวุฒิ คุณวุฒิ ตำแหน่งงาน จึงทำให้ความต้องการความพร้อมในด้านต่าง ๆ ไม่เท่ากัน ทั้งนี้บุคลากรกองพระราชพิธีเห็นถึงความจำเป็นของกิจกรรมนั้นหนทางการเพราะสามารถส่งเสริมได้หลายอย่าง ซึ่งไม่ว่าสังคมจะมีรูปแบบใดก็ตามกิจกรรมนั้นหนทางการเป็นสื่อที่สร้างสรรค์สังคมและประเทศชาติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูฟ้า เสวกพันธ์ (2543 : 74) เรื่อง ผลของกิจกรรมนั้นหนทางการที่มีต่อการพัฒนาเยาวชน อารมณ์ของนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมนั้นหนทางการหลังการเข้าร่วมกิจกรรมมีพัฒนาการเฉลี่ยของเยาวชน อารมณ์ ดีกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมนั้นหนทางการ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ทางกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ควรจะมีการจัดกิจกรรมนั้นหนทางการ ให้กับบุคลากรในกองพระราชพิธี ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการจัดการและดำเนินการ

ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับให้บริการกิจกรรมนั้นหนทางการอย่างถูกต้อง และดูแลความปลอดภัยในทรัพย์สินของบุคลากรที่มาเข้าร่วมกิจกรรมนั้นหนทางการ

2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ

จัดให้มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ความชำนาญทางกิจกรรมนั้นหนทางการโดยตรงคอยช่วยให้คำ แนะนำในการทำกิจกรรมนั้นหนทางการ

3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก

ควรจัดสถานที่เข้าร่วมกิจกรรมนั้นหนทางการใกล้หรือภายในบริเวณหน่วยงานและควรจัดอุปกรณ์ด้านกิจกรรมนั้นหนทางการ ให้เพียงพอต่อความต้องการ

4. ด้านกิจกรรมนันทนาการ

ควรจัดกิจกรรมเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน และจัดกิจกรรมตามเทศกาล มีชมรมด้านกิจกรรมนันทนาการให้เพียงพอ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรกลุ่มอื่น ๆ
2. ควรศึกษาสภาพและอุปสรรคที่เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล สุวรรณศรี. (ม.ป.ป). *นันทนาการ. (เอกสารประกอบการสอน)*. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูสวนดุสิต.
- กองส่งเสริมสุขภาพและพลศึกษา กรมพลศึกษา. (2546). *การเล่นกีฬาและการออกกำลังกายของประชาชนกรุงเทพมหานคร*. รายงานการวิจัยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการสัมมนาระดับชาติ เรื่อง บทบาทของสถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่างๆ ในการส่งเสริมกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับทุกคน ระหว่างวันที่ 21- 24 พฤศจิกายน 2546 (องค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ - ยูเนสโกให้การอุดหนุน).
ถ่ายเอกสาร.
- คงศักดิ์ เจริญรักษ์. (2525). “การเล่นกีฬาและการออกกำลังกายของประชาชนในกรุงเทพมหานคร.” ในบทบาทของสถาบันการศึกษา การกีฬาและหน่วยงานต่าง ๆ ในการส่งเสริมกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับทุกคน. หน้า 153 - 155. กรุงเทพฯ : กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ กรมพลศึกษา.
- คณิต เขียววิชัย. (2534). *หลักนันทนาการ*. นครปฐม. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์.
- จรินทร์ ธานีรัตน์. (2528). *นันทนาการชุมชน*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- จิราภรณ์ ศิริประเสริฐ. (2526). *ความต้องการและการจัดการด้านออกกำลังกายเพื่อส่งเสริมสุขภาพของบุคลากรในมหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , ถ่ายเอกสาร.
- เจริญ กระบวนรัตน์ และ คนอื่นๆ. (2525). *ความต้องการการบริหารจัดการออกกำลังกายเพื่อส่งเสริมสุขภาพของข้าราชการ และนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. กรุงเทพฯ. : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชลิตรา รัตนะ. (2538). *ความต้องการกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทองสุข สัมปหังสิต. (2531). *การใช้เวลาว่างด้วยการออกกำลังกายของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธัญญารัตน์ วงษ์สมัย. (2542). *การใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- บรรจง คณะวรรณ. (2532). "กิจกรรมเสริมสร้างลักษณะนิสัย." การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมนันทนาการในโรงเรียนประถมศึกษา. ขอนแก่น : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย ขอนแก่น.
- ปัทมา รอดทั้ง. (2540). การใช้เวลารว่างด้วยการเล่นกีฬาและออกกำลังกายของประชาชนในเขต ภาคเหนือตอนกลาง. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฟอง เกิดแก้ว. (2532). โครงการพลศึกษา สุขศึกษาและนันทนาการในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- มานะ หมอยาดี. (2542). การใช้เวลารว่างเพื่อการออกกำลังกายของนักเรียนนายเรืออากาศ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รังสฤกษ์ เสรีวุฒิชัย. (2534). งานนันทนาการ. กองส่งเสริมพลศึกษา และสุขภาพ. กรุงเทพฯ : กรมพลศึกษา. ถ่ายเอกสาร.
- รัตนารณ์ ทันทกาญญาพันธ์. (2530). ความต้องการการบริการออกกำลังกายของข้าราชการ ตำรวจกองปราบสามยอด. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รุ่งทิพา เฉลิมภานนท์. (2537). ความต้องการร่วมกิจกรรมในชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาล รามาริบัติ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2535). นันทนาการชุมชนและโรงเรียน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2544). นันทนาการและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : ท่ามาดี จำกัด.
- สังวร เฟื่องสวัสดิ์. (2541). ความต้องการการออกกำลังกายของบุคลากร กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- สายัณห์ สุขยิ่ง. (2543). ความต้องการการเข้าร่วมกิจกรรมการออกกำลังกายของครูและ เจ้าหน้าที่โรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียล แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- แสงเพชร คุณาเรืองรอง. (2537) ความต้องการด้านการออกกำลังกายของครูโรงเรียนมัธยม ศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (พลศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิต วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- เอนก หงษ์ทองคำ. (2512). *นันทนาการกับสังคม*. เอกสารประกอบคำสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
นันทนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Ann, Elizabeth D.A. (1977, April). "A Survey of Lifetime Sports Needs and Interests of
Senior Citizens in Middle Tennessee," *Dissertation Abstracts International*.
37(10) : 634 – A.
- Burk, Edmund J. (1980). *Exercise Science and Fitness*. New York : Movement
Publications.
- Byrd, O.E. (1963). *A Survey of Beliefs and Practices on the Relief of Tension by
Moderate Exercise*. *The Journal of School Health*. 33 : 426 – 427.
- Crandall, John Gardner. (1977, May). "The Worth of Intercollegiate Athletics to the
Small Private Liberal Arts College," *Dissertation Abstracts International*. 37(4) :
7020 – 7201 A.
- Chistopher, Elizabeth Ann. (1977, April). "A Survey of the lifetime Sports Needs and
Interests Of Senior Citizens in Middle Tennessee." *Dissertation Abstracts International*.
37(10) : 660 – A.
- Ebersole, Prisciall, and Patricia Hess. (1982). *Toward Healthy Aging : Human Needs and
Nursing Response*. Saint Louis : The C.V. Mos by company.
- Kaplan, Max. (1975). *Leisure : Theory and Policy*. New York : John Wisley & Son, Inc.
- Nuontogmah, Samuel Yaltube. (1982, October). "Physical education Program Offered in
Iowa High School, Preferred by Seniors and Recommended by Professors in
Iowa Colleges And Universities," *Dissertation Abstracts International*. 43(3) :
1080 – A.
- Maslow, A.H. (1970). *Motivation and Personality*. New York : Maemillan Company.
- Mueller. (1974). "Sport Club Development the 70's Community Involvement," 26th
Annual Conference Preceedings of the Nation Interamural Recreation Sport
Association, P.P. 144 - 147, Quated in Viola K. K.iendienst and Arthur Weston,
The Recreational Sport Program : School, Colleges and communités.
Englewood. Cliffs, N.J. : Prentice – Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ชื่อ นายเทเวศร์ พิริยะพฤษ์
ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์
สถานที่ทำงาน ภาควิชาพลศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ชื่อ นายพนมศักดิ์ สวัสดิ์พงษ์
ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สถานที่ทำงาน ภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ชื่อ นางกนกวดี พึ่งโพธิ์ทอง
ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สถานที่ทำงาน ภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. ชื่อ สมควร โพธิ์ทอง
ตำแหน่ง อาจารย์
สถานที่ทำงาน ภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. ชื่อ นางนภาพร เล้าสินวัฒนา
ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
สถานที่ทำงาน โรงเรียนผู้ใหญ่วัดพระตำหนักสวนกุหลาบวิทยาลัยในวังชาย
สำนักพระราชวัง

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง ความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ
ของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้ มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากท่านกรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกตอนทุกข้อ เพราะข้อความทุกข้อมีความสัมพันธ์กัน และมีความสำคัญอย่างยิ่งในการวิเคราะห์ มีคุณค่าต่อการวิจัย คำตอบของท่านจะมีประโยชน์ต่อการพัฒนาหน่วยงานเป็นอย่างยิ่ง

แบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง โดยศึกษาความต้องการที่เกี่ยวข้อง 4 ด้าน คือ

1. ด้านการจัดการและดำเนินการ
2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ
3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก
4. ด้านกิจกรรมนันทนาการ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ขอขอบคุณที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบ

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน หน้าข้อความและเติมข้อความในช่องว่าง
ตามสภาพที่เป็นจริง

1. อายุ

18 - 40 ปี

41 - 60 ปี

2. ตำแหน่งงาน

ข้าราชการ

ลูกจ้างประจำ

ลูกจ้างชั่วคราว

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ

คำชี้แจง คำถามในส่วนนี้จะถามใน 4 ลักษณะ คือ

ความต้องการ หมายถึง ความประสงค์ที่ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ

ผู้วิจัยกำหนดความต้องการ 4 ลักษณะ ดังนี้

1. ด้านการจัดการและดำเนินการ
2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ
3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก
4. ด้านกิจกรรมนันทนาการ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับข้อความที่ต้องการ

รายการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>ด้านการจัดการและดำเนินการ</u>					
1. ควรมีระเบียบการใช้ที่ชัดเจน เหมาะสม	.....	.....	.....	.....	.....
2. ควรมีข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับนันทนาการไว้เผยแพร่	.....	.....	.....	.....	.....
3. ควรมีการทดสอบ สมรรถภาพทางกายประจำปี	.....	.....	.....	.....	.....
4. ควรจัดระบบการใช้สถานที่ให้เป็นธรรมและสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ	.....	.....	.....	.....	.....
5. ควรจัดประชุมนันทนาการวิชาการเกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการและการออกกำลังกาย เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น	.....	.....	.....	.....	.....
6. ควรมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ การเข้า รับกิจกรรมนันทนาการ	.....	.....	.....	.....	.....
7. ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งงบประมาณด้านการจัดกิจกรรม	.....	.....	.....	.....	.....
8. ควรมีงบประมาณด้านการจัดกิจกรรมนันทนาการ	.....	.....	.....	.....	.....
9. ควรจัดสรรงบประมาณด้านการจัดกิจกรรมตลอดปี	.....	.....	.....	.....	.....
10. ควรอำนวยความสะดวกในการใช้งบประมาณต่อการจัดกิจกรรมนันทนาการ	.....	.....	.....	.....	.....
11. จัดบริการตรวจร่างกายให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ	.....	.....	.....	.....	.....
12. มีการจัดการทดสอบสมรรถภาพประจำเดือนหรือประจำปี	.....	.....	.....	.....	.....

รายการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>บุคลากรผู้ให้บริการ</u>					
1. มีบุคลากรให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรม นันทนาการ	.....	.....	.....	.....	.....
2. มีบุคลากรที่จะคอยให้คำแนะนำในการจัด กิจกรรมนันทนาการ เป็นผู้มีความรู้ความ ชำนาญเฉพาะด้าน	.....	.....	.....	.....	.....
3. มีบุคลากรทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ให้ คำแนะนำ บริการ ข่าวสารเกี่ยวกับการ จัดกิจกรรมนันทนาการ	.....	.....	.....	.....	.....
4. บุคลากรเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี สุขภาพ สมบูรณ์ แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ มนุษยสัมพันธ์ที่ดี	.....	.....	.....	.....	.....
5. มีเจ้าหน้าที่ดูแล รับผิดชอบของในบริเวณ สถานจัดกิจกรรมนันทนาการ	.....	.....	.....	.....	.....
6. มีเจ้าหน้าที่พยาบาลประจำสถานที่จัดกิจกรรม นันทนาการ	.....	.....	.....	.....	.....
7. มีเจ้าหน้าที่บริการเบิก-จ่าย อุปกรณ์	.....	.....	.....	.....	.....
8. มีเจ้าหน้าที่ดูแล รักษาความสะอาดบริเวณ สถานที่จัดกิจกรรมนันทนาการ	.....	.....	.....	.....	.....

รายการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก</u>					
<u>สะดวก</u>					
1. สถานที่จัดบริการกิจกรรมนันทนาการ กลางแจ้ง	.....	.....	.....	.....	.....
2. สถานที่จัดกิจกรรมนันทนาการในร่ม	.....	.....	.....	.....	.....
3. สถานที่จัดบริการกิจกรรมนันทนาการได้ มาตรฐาน	.....	.....	.....	.....	.....
4. สถานที่จัดบริการกิจกรรมนันทนาการควร เป็นของหน่วยงาน	.....	.....	.....	.....	.....
5. สถานที่จัดบริการกิจกรรมควรเป็นของ เอกชน	.....	.....	.....	.....	.....
6. สถานที่จัดควรมีที่นั่งสำหรับผู้นั่งชมเป็น สัดส่วน	.....	.....	.....	.....	.....
7. สถานที่ควรมีที่นั่งพักผ่อนอย่างเพียงพอ ในบริเวณ	.....	.....	.....	.....	.....
8. สถานที่ควรอยู่ในทำเลที่เหมาะสมไม่ห่าง จากที่พักมากเกินไป เดินทางไปมาสะดวก ปลอดภัย	.....	.....	.....	.....	.....
9. สถานที่จะต้องมีห้องน้ำ ห้องส้วม เพียงพอสะอาด	.....	.....	.....	.....	.....
10. สถานที่สำหรับเปลี่ยนเครื่องแต่งกายและ ทำความสะอาดร่างกาย	.....	.....	.....	.....	.....
11. ห้องปฐมพยาบาลสำหรับผู้บาดเจ็บจาก การเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ	.....	.....	.....	.....	.....
12. สถานที่มีน้ำดื่มไว้บริการเป็นจุด ๆ	.....	.....	.....	.....	.....
13. สถานที่ควรจำหน่ายอุปกรณ์กีฬาในราคา ถูกกว่าท้องตลาดไว้จำหน่าย	.....	.....	.....	.....	.....

รายการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก</u>					
<u>สะดวก</u>					
14. สถานที่ทำงานของเจ้าหน้าที่เป็นสัดส่วน แน่นอน ติดต่อกับสะดวก	.....	.....	.....	.....	.....
15. อุปกรณ์ที่ใช้ต้องมีมาตรฐานมีความ คงทนถาวร	.....	.....	.....	.....	.....
16. อุปกรณ์มีจำนวนเพียงพอแก่การให้บริการ	.....	.....	.....	.....	.....
17. ควรมีอุปกรณ์กีฬาหลาย ๆ ชนิดอย่าง เพียงพอได้มาตรฐาน	.....	.....	.....	.....	.....

รายการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>ด้านกิจกรรมนันทนาการ</u>					
1. ท่านต้องการใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมประเภทเกมและกีฬาอย่างน้อยเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....
2. ท่านต้องการให้องค์กรของท่านมีส่วนร่วมสนับสนุนเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....
3. ท่านต้องการให้องค์กรของท่านมีการจัดกิจกรรมนันทนาการเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....
4. ท่านต้องการเข้าร่วมกิจกรรมและกีฬาเหล่านี้เพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....
ประเภทกิจกรรมเกมนันทนาการ					
- วิ่งเปียว	.....	.....	.....	.....	.....
- วิ่งกระสอบ	.....	.....	.....	.....	.....
- โยนห่วง	.....	.....	.....	.....	.....
- ชักกะเย่อ	.....	.....	.....	.....	.....
ประเภทกิจกรรมทางสังคม					
- ปี่ใหม่	.....	.....	.....	.....	.....
- สงกรานต์	.....	.....	.....	.....	.....
- แห่บังไฟ	.....	.....	.....	.....	.....
- ไหลเรือไฟ	.....	.....	.....	.....	.....
- แห่เทียนเข้าพรรษา	.....	.....	.....	.....	.....
- ลอยกระทง	.....	.....	.....	.....	.....
- สัศจรรย์ประจำปี	.....	.....	.....	.....	.....

รายการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ประเภทกิจกรรมดนตรีและเพลง					
- ประกวดร้องเพลง	.....	.....	.....	.....	.....
- ประกวดวงดนตรี	.....	.....	.....	.....	.....
- ฟังเพลง	.....	.....	.....	.....	.....
- การเต้นประกอบจังหวะ	.....	.....	.....	.....	.....
- การเล่นดนตรี	.....	.....	.....	.....	.....
ประเภทกิจกรรมกลางแจ้ง					
- การท่องเที่ยว	.....	.....	.....	.....	.....
- การอยู่ค่ายพักแรม	.....	.....	.....	.....	.....
- การปลูกต้นไม้	.....	.....	.....	.....	.....
- ธรรมชาติศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....
ประเภทกิจกรรมท่องเที่ยวธรรมชาติ					
- ภูเขา	.....	.....	.....	.....	.....
- ป่า	.....	.....	.....	.....	.....
- น้ำตก	.....	.....	.....	.....	.....
- ถ้ำ	.....	.....	.....	.....	.....
- น้ำพุร้อน	.....	.....	.....	.....	.....
- แม่น้ำ	.....	.....	.....	.....	.....
- ทะเล	.....	.....	.....	.....	.....
ประเภทกีฬา					
- ว่ายน้ำ	.....	.....	.....	.....	.....
- ฟุตบอล	.....	.....	.....	.....	.....
- วิ่งเพื่อสุขภาพ	.....	.....	.....	.....	.....
- กายบริหาร	.....	.....	.....	.....	.....
- แอโรบิคด้านซ์	.....	.....	.....	.....	.....

รายการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>ด้านกิจกรรมนันทนาการ</u>					
- ตะกร้อ	.....	.....	.....	.....	.....
- เปตอง	.....	.....	.....	.....	.....
- แบดมินตัน	.....	.....	.....	.....	.....
- เทเบิลเทนนิส	.....	.....	.....	.....	.....
- เทนนิส	.....	.....	.....	.....	.....
อื่นๆ (โปรดระบุกิจกรรม).....					
.....					
.....					
.....					
.....					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการ
ของบุคลากรในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง

1. ด้านการจัดการและดำเนินการ

ความคิดเห็น.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ

ความคิดเห็น.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

3. ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

ความคิดเห็น.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

4. ด้านกิจกรรมนันทนาการ

ความคิดเห็น.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล นายสุรสิทธิ์ พิศุทธิ์วีชิรา
วันเดือนปีเกิด 1 สิงหาคม 2517
สถานที่เกิด กรุงเทพมหานคร
ที่อยู่ปัจจุบัน 1111 ซอย D1 หมู่บ้านสินธร ถนนรังสิต - ปทุม อำเภอเมือง
จังหวัดปทุมธานี 12000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2530 ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนโยธินบูรณะ กรุงเทพฯ

พ.ศ. 2533 ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนโยธินบูรณะ กรุงเทพฯ

พ.ศ. 2538 วิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สันตนาการ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พ.ศ. 2547 วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) การจัดการนันทนาการ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ